

Puiflijk, Oude Koningstraat
Gemeente Druten (Gld.)
Waarderend Veldonderzoek
Proefsleuven
Definitief
Steekproefrapport 2014-06/06

Puiflijk, Oude Koningstraat
Gemeente Druten (Gld.)
Waarderend Veldonderzoek
Proefsleuven
Definitief
Steekproefrapport 2014-06/06

Puiflijk, Oude Koningstraat
Gemeente Druten (Gld).
Waarderend Veldonderzoek Proefsleuven

Een onderzoek in opdracht van Buro SRO,
vertegenwoordigd door mw. A. Lont.

Steekproefrapport 2014-06/06Z
ISSN 1871-269X
Status: **definitief**

auteurs: D.A. Dijk
 drs. C. Tulp (senior archeoloog)
autorisatie: dr. J. Jelsma (senior archeoloog)

De Steekproef bv werkt volgens de
Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 3.3

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door
De Steekproef, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, december 2014

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
zonder bronvermelding.

De Steekproef bv aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de
adviezen of het gebruik van de resultaten van
dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn

telefoon	050 – 5779784
fax	050 – 5779786
internet	www.desteekproef.nl
e-mail	info@desteekproef.nl
kvk	02067214

Inhoud

Samenvatting

Administratieve gegevens van het plangebied

1. Inleiding.....	1
1.1 Ligging van het plangebied.....	3
2. Vooronderzoek.....	4
2.1 Fysische geografie.....	4
2.2 Archeologie.....	5
2.3 Historische geografie.....	10
2.4 Archeologische verwachting.....	12
3. Veldonderzoek.....	13
3.1 Werkwijze.....	13
4. Resultaten van het onderzoek.....	14
4.1 Beschrijving van de werkputten.....	14
4.2 Profielen.....	16
4.3 Sporen en structuren.....	19
4.4 Het vondstmateriaal.....	22
5. Waardestelling.....	29
6. Conclusie.....	31
6.1 Beantwoording onderzoeksvragen.....	31

Literatuur

Appendix I:	Archeologische periode-indeling
Appendix II:	In ARCHIS bekende archeologische waarden en verwachting
Appendix III:	Bodemkaart
Appendix IV:	Geomorfologische kaart
Appendix V:	Vlaktekeningen
Appendix VI:	Profielkolommen
Appendix VII:	Vondstenlijst

Samenvatting

In een plangebied aan de Oude Koningstraat te Puiflijk, gemeente Druten (provincie Gelderland), is de nieuwbouw van vier woningen gepland. De bodem van het daartoe beoogde terrein bestaat uit een akkerlaag op zandige rivierafzettingen op de flank van een rivierduin.

In maart 2001 is door RAAP een archeologisch karterend en waarderend booronderzoek uitgevoerd in het plangebied (De Boer 2001). Daaruit bleek dat de bodem een bouwvoor bevat die in dikte varieert tussen 15 en 85 centimeter, met daaronder een gebioturbeerde laag met een dikte variërend van 10 tot 125 centimeter met daarin archeologisch materiaal en overgaand in het bruingele zand van de C-horizont. In alle boringen die in het toenmalige plangebied, waarvan het huidige het noordelijke deel is, zijn gezet (totaal 38, in het huidige plangebied tien) is archeologisch materiaal gevonden. Naar aanleiding hiervan werd geadviseerd om een waarderend veldonderzoek middels proefsleuven te laten uitvoeren. Voor dit proefsleuvenonderzoek is een Programma van Eisen (PvE) opgesteld, dat in mei 2014 door mw. drs. E. van der Linden van ArcheoFocus voor de gemeente Druten is goedgekeurd (Diependaal 2014). Het voorliggend onderzoek is uitgevoerd op basis van dat PvE.

Het veldwerk voor het proefsleuvenonderzoek is uitgevoerd op 24 juni en op 26 november 2014. Er zijn vier werkputten van 20 x 4 meter aangelegd conform het PvE (het deel van het terrein waar de meest noordelijke werkput is aangelegd was eerst met een graafmachine niet toegankelijk en is in november 2014 uitgevoerd). In totaal is daarmee een oppervlak van circa 320 vierkante meter gedocumenteerd. De maximale diepte van het onderzoek bedraagt 125 centimeter beneden maaiveld.

Tijdens het veldwerk zijn geen archeologische grondsporen waargenomen. In het noordelijke deel van het plangebied zijn wel enkele banen met leisteenpuin aangetroffen. Er zijn geen structuren herkend en de puinbanen waren soms direct onder de bouwvoor in de opgebrachte laag al zichtbaar en hadden verschillende dieptes. Er is wat mortel, veel stukken leisteen en enkele stukken romeinse dakpan in deze banen gevonden. De meeste vondsten die zijn gedaan, zijn puntvondsten en dus niet afkomstig uit grondsporen; ze zijn voornamelijk afkomstig uit een (opgebrachte) akkerlaag. In deze laag is zowel romeins materiaal als later materiaal aangetroffen.

Gebaseerd op de resultaten van het veldwerk is een archeologische waardebeoordeling voor de locatie opgesteld. Hieruit blijkt dat de locatie niet behoudenswaardig is. Daarom wordt geadviseerd om in het plangebied geen verder archeologisch onderzoek te laten uitvoeren.

Administratieve gegevens van het plangebied

Provincie	Gelderland
Gemeente	Druten
Plaats	Puiflijk
Toponiem	Oude Koningstraat, Puiflijk
Kaartblad	39G
Coördinaten plangebied	noord: 168,714 / 432,167 west: 168,670 / 432,140 oost: 168,755 / 432,104 zuid: 168,717 / 432,060
Coördinaten onderzoeksgebied	noord: 168,707 / 432,133 west: 168,685 / 432,086 oost: 168,755 / 432,104 zuid: 168,717 / 432,060
Oppervlakte van het plangebied	ca. 0,48 hectare
Oppervlakte van het onderzoeksgebied	ca. 0,26 hectare
Uitvoering veldwerk	24 juni 2014, 26 november 2014
Bevoegde overheid	Gemeente Druten Postbus 11, 6650 AA Druten telefoon: 14 0487
Adviseur namens de bevoegde overheid	Mw. drs. E. van der Linden telefoon: 06-130 96 795 e-mail: ester@archeofocus.nl
Opdrachtgever	Buro SRO Mw. A. Lont 't Goylaan 11 3525 AA Utrecht 030 – 267 91 98 agnes.lont@buro-sro.nl
OM-nummer	62123
AMK-terrein	3670
Waarnemingsnummers	58716, 25499, 435981, 419372
ISSNnr.	1871 - 269X
Uitvoerder	De Steekproef bv
Steekproef projectcode	2014 – 06/06Z
Geomorfologische context	het plangebied is gelegen op zandige rivierafzettingen van de Waal
NAP-hoogte maaiveld	ca. 7,7 meter +NAP
Maximale diepte onderzoek	1,25 meter onder maaiveld
Huidig grondgebruik	grasland
Beheer en plaats van documentatie	De Steekproef, RCE, Gemeente Druten, DANS, Provinciaal Depot voor Bodemvondsten G.M. Kam

1. Inleiding

In opdracht van Buro SRO te Utrecht, vertegenwoordigd door mw. A. Lont, is in juni en november 2014 een waarderend archeologisch onderzoek uitgevoerd in plangebied Oude Koningstraat te Puiflijk, gemeente Druten, provincie Gelderland (zie Figuren 1 & 2). De aanleiding voor het archeologisch onderzoek in het plangebied is de geplande nieuwbouw van een viertal woningen. Het plangebied is circa 4.800 m² groot en ligt in het zuidwesten van de bebouwde kom van Puiflijk.

In maart 2001 heeft in en rond het plangebied veldonderzoek plaatsgevonden waarbij in totaal 38 grondboringen zijn gezet, waarvan tien in het huidige plangebied (De Boer 2001). Op basis van de resultaten van dit onderzoek kwam een deel van het plangebied in aanmerking voor een waarderend onderzoek door middel van proefsleuven. Voor dit onderzoek is in mei van 2014 door Econsultancy bv een Programma van Eisen (PvE) opgesteld. Volgens dit PvE (Diependaal 2014) zouden vier werkputten van 20 bij 4 meter worden aangelegd. Omdat het terrein voor de aanleg van de meest noordelijke werkput niet met een graafmachine toegankelijk was, zijn in juni door De Steekproef bv drie proefsleuven aangelegd en is de meest noordelijke sleuf in november 2014 gegraven.

Het doel van het archeologisch onderzoek is het documenteren en registreren van de in het onderzoeksgebied aanwezige archeologische waarden. Het onderzoek moet inzichtelijk maken wat de aard, ouderdom, omvang, kwaliteit en wetenschappelijke waarde is van de in het onderzoeksgebied aanwezige archeologische resten. Duidelijk moet worden of in het plangebied archeologische resten *in situ* aanwezig zijn, en of deze resten behoudenswaardig zijn.

Het veldwerk is door drs. C. Tulp (senior archeoloog) en D. Dijk (veldtechnicus) uitgevoerd conform het PvE en de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.3. De kraan en machinist voor het veldwerk in juni werden ingehuurd bij Firma Basten te Horssen.

In het PvE zijn de volgende onderzoeksvragen voor dit onderzoek opgesteld:

Algemeen

- *Wat is de aard, omvang, ouderdom, herkomst, kwaliteit en locatie van de archeologische resten?*
- *Hebben de aangetroffen archeologische resten een relatie met uit de omgeving bekende archeologische of historische locaties en welke is dat?*
- *Welke gegevens over de aangetroffen vindplaatsen kunnen de archeologische kennis van de regio aanscherpen?*
- *Wat is het belang van de vindplaats voor de lokale, regionale en nationale geschiedschrijving?*
- *Is er sprake van (een) behoudenswaardige vindplaats(en)?*
- *Wat kunnen de uitkomsten van het onderzoek zeggen over vergelijkbare terreinen in de omgeving?*
- *Op welke manier dient bij eventuele toekomstige graafwerkzaamheden met archeologische resten om te worden gegaan?*
- *Indien er geen archeologische resten worden aangetroffen, wat is de reden voor de afwezigheid van archeologische resten? Welke rol hebben de natuurlijke en antropogene processen hierbij gespeeld?*
- *In welke mate is het plangebied verstoord?*

Specifiek

Perioden en sites

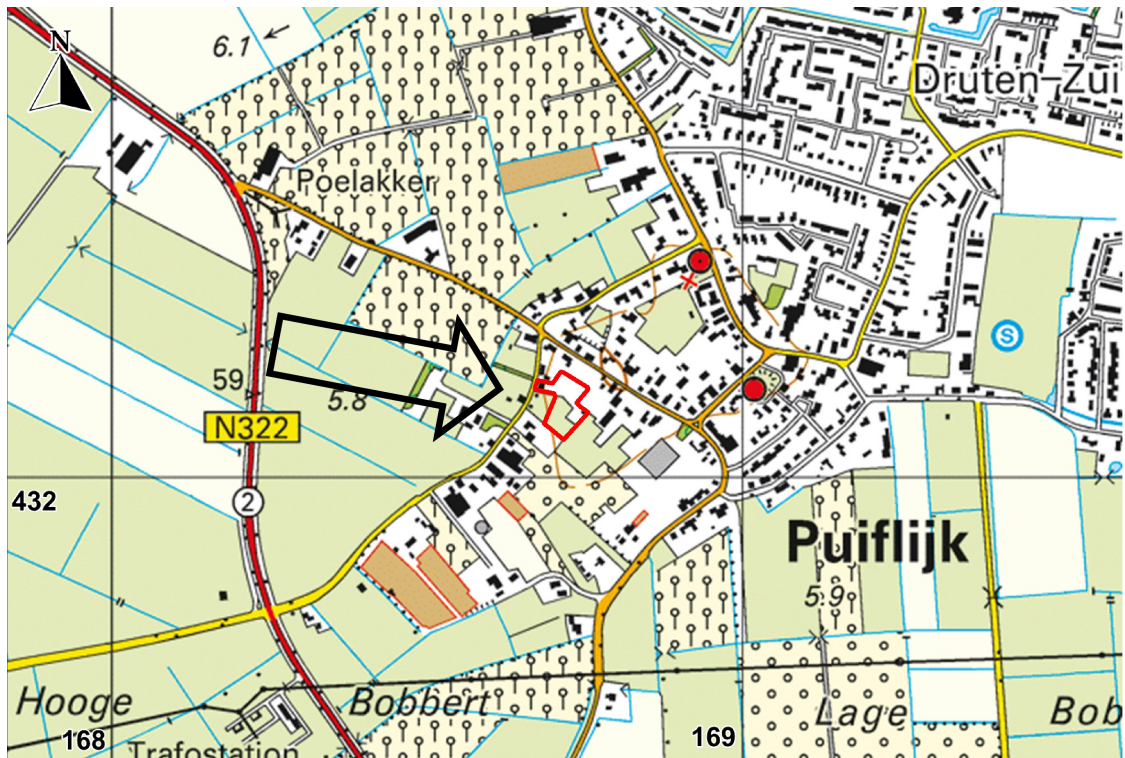
- Welke en hoeveel vindplaatsen (sites) zijn in het onderzoeksgebied te herkennen?
- Wat is per archeologische site in het onderzoeksgebied:
 - de ligging (inclusief diepteligging)
 - de geologische en/of bodemkundige eenheid
 - de omvang
 - het type en de functie van de sites of off-site patronen
 - de samenstelling van de archeologische resten (grondsporen en mobilia)
 - wat is de ouderdom van de cultuurlaag
 - de vondst- en spoordichtheid
 - de stratigrafie voor zover aanwezig
 - de ouderdom, periodisering, typechronologie en classificatie?

Landschap en bodem

- Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de vindplaatsen (geologie en geomorfologie)?
- Wat is de bodemopbouw binnen het plangebied? Komt de bodemopbouw in het plangebied overeen met de verwachting uit het booronderzoek?
- Wat is de paleo-ecologische context van het onderzoeksgebied? Liggen in het plangebied locaties die voor pollenanalyse bemonsterd kunnen worden?
- Is er sprake van processen van erosie, laterale verplaatsing, afdekking?
- In hoeverre is het bodemprofiel binnen het plangebied verstoord?

1.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied Oude Koningstraat ligt aan de zuidwestzijde van Puiflijk en is circa 0,48 hectare groot. Het terrein bestaat nu nog uit grasland. Het plangebied ligt rond 7,7 meter boven NAP. Het terrein is naar aanleiding van een eerder uitgevoerd booronderzoek (De Boer 2001) aangewezen voor waarderend archeologisch onderzoek middels proefsleuven.

Figuur 1. Puiflijk, Oude Koningstraat: Topografische kaart van de onderzoekslocatie. Het plangebied is rood omlijnd en met een zwarte pijl aangeduid. Langs de rand zijn coördinaten in RD weergegeven (bron: mijn.kadaster.nl).

2. Vooronderzoek

Figuur 2. Puiflijk, Oude Koningstraat: Het plangebied bij aanvang van de werkzaamheden in juni. De foto is genomen richting het zuidoosten.

2.1 Fysische geografie

Op de Bodemkaart van Nederland 1:50.000 (Alterra/ARCHIS, zie Appendix III) ligt het plangebied in een zone die is gekarteerd als oude woonplaats, liggend op de begrenzing van kalkloze polder-vaaggronden in zware zavel en lichte (rivier)klei in het noorden (codering Rn95C) en kalkloze ooivaaggronden in zware zavel en lichte (rivier)klei in het zuiden (Rd90C). Het plangebied heeft grondwatertrap VI; de gemiddeld hoogste grondwaterstand is tussen 40 en 80 centimeter beneden het maaiveld, de gemiddeld laagste grondwaterstand is meer dan 120 centimeter beneden het maaiveld.

Op de geomorfologische kaart (Alterra, via ARCHIS, zie Appendix IV) is het plangebied vanwege de bebouwing niet gekarteerd, maar deze bebouwde zone ligt volgens de kaart op een rivieroeverwal binnen de winterdijken, die derhalve niet meer aan ophoging door opslibbing onderhevig is (codering 3K25). Deze oeverwal wordt rondom begrensd door een rivierkom- of oeverwalachtige vlakte (2M22), die met name in het zuiden al snel overgaat in een rivierkomvlakte (1M23). Op de hoogtekaart op basis van het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN, zie Figuur 3) is de oeverwal herkenbaar aan de hogere ligging.

Uit paleogeografische reconstructies van de Rijn-Maas delta (Berendsen & Stouthamer, 2001 en Cohen *et al.* 2012, niet afgebeeld) blijkt dat het plangebied in een oud stroomdal ligt, waarin de laatglaciale meandergordels tijdens het Jonge Dryas stadiaal, de laatste periode van het Weichselien, door mensen werden verlaten. In deze periode ontstonden in het toendraklimaat dat in Nederland heerste stuifduinen, die in de omgeving van het plangebied aan het oppervlak liggen. Ongeveer 500 meter ten noorden van het Puiflijk ligt de Stroomgordel van Leeuwen, die naar schatting tussen 3.000 en 2.000 BP¹ actief was.

Figuur 3. Puiflijk, Oude Koningstraat: Het plangebied op een hoogtekaart gemaakt met behulp van het Actueel Hoogtebestand van Nederland. Het plangebied is rood omlijnd. De rode kleuren geven de hoger gelegen delen van het gebied aan, de blauwe kleuren de laaggelegen delen. De bebouwing zorgt voor enige vertekening.

Tijdens het veldwerk voor het inventariserend en aanvullend booronderzoek in 2001 (De Boer 2001) bleek dat de top van het bodemprofiel bestond uit een pakket donker bruingrijze zavel met daarin vrij veel fragmenten van (recent) puin. Hieronder lag een gebioturbeerde laag, die in dikte varieerde tussen ongeveer tien en 125 centimeter om dan over te gaan in het natuurlijk afgezette zand. Op dieptes rond 170 centimeter beneden het maaiveld komen kleibrokken en/of een kleipakket voor.

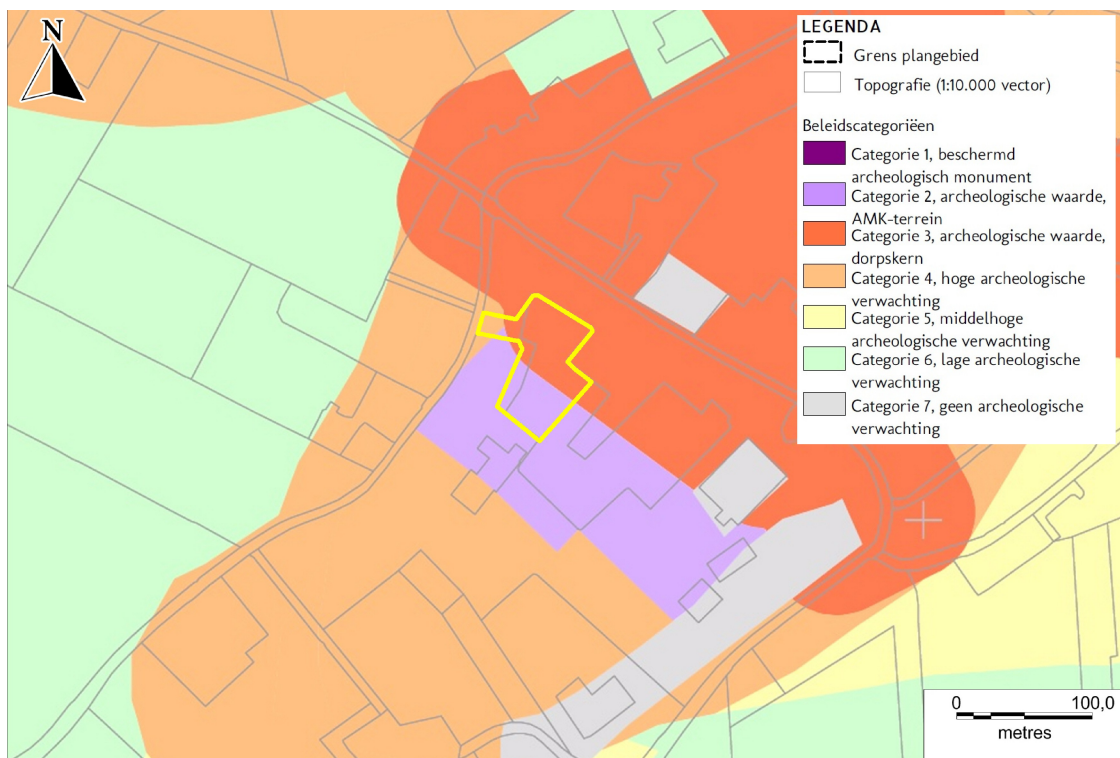
2.2 Archeologie

Op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW, zie Appendix II) ligt het plangebied grotendeels in een zone met een hoge trefkans op archeologische waarden. Het terrein ligt binnen een archeologisch monument zoals aangegeven op de Archeologische Monumentenkaart (AMK). Het gaat om AMK-nummer 3670, een terrein van archeologische waarde waarin sporen van bewoning uit de ijzertijd, romeinse tijd en

¹ BP: Before Present; 'Present' is op 1950 gesteld.

middeleeuwen zijn gevonden. Deze sporen zijn gevonden bij veldkarteringen in 1948. Nadien is het terrein tot 2001 niet meer onderzocht. In 2001 is door RAAP bv een karterend en waarderend archeologisch booronderzoek in het terrein uitgevoerd (De Boer 2001), waarbij opnieuw sporen van bewoning uit dezelfde perioden werden gevonden. De vondsten kwamen uit een cultuurlaag.

Binnen het onderzochte AMK-terrein (zie Appendix II) liggen vier archeologische waarnemingen. Het gaat om de vondst van diverse scherven aardewerk, waaronder Pingsdorf, inheems-romeins, romeins ruwwandig, kogelpot en steengoed, gevonden bij veldkarteringen in 1948 (waarnemingsnummer 25499), de vondst van romeins, waaronder *terra sigillata*, en middeleeuws aardewerk tijdens het booronderzoek van RAAP in 2001 (waarnemings-nummer 58716), de vondst van divers vondstmateriaal waaronder houtskool en verbrande hutteleem tijdens een veldkartering door RAAP in 2010 in het zuidoostelijke deel van het monument (waarnemingsnummer 419372) en de vondst van divers aardewerk waaronder inheems-romeins, Badorf, Paffrath en kogelpot alsmede grondsporen uit de middeleeuwen tot en met de dertiende eeuw tijdens een proefsleuven-onderzoek aan de locatie Meerstraat 9 (het zuidoostelijke deel van het monument) door Becker en Van der Graaf in 2010 (waarnemingsnummer 435981).

Figuur 4. Puiflijk, Oude Koningstraat op een uitsnede van de archeologische beleidskaart van de gemeente Druten (verschaald). Het plangebied is geel omlijnd (bron: www.druten.nl).

In de omgeving van het plangebied worden nog drie andere terreinen gemeld op de AMK. Deze terreinen liggen op een afstand van ongeveer 700 meter ten westen van het plangebied. Het gaat om een terrein van hoge archeologische waarde, waarin op een kleine donk veel vondsten van vuursteen en aardewerk uit het neolithicum en de bronstijd zijn gedaan. Tevens zijn er microlithen (kleine werktuigen van bewerkt vuursteen) gevonden,

die wijzen op mesolithische bewoning (monumentnummer 3656). Ook zijn er sporen van bewoning uit de romeinse tijd en middeleeuwen gevonden in de vorm van onder andere scherven *terra sigillata*, Paffrath en Pingsdorf aardewerk (waarnemingsnummers 105822 en 105823).

Verder liggen hier twee terreinen van archeologische waarde. Het eerste is een terrein waarin bewoningssporen uit de perioden ijzertijd, romeinse tijd en middeleeuwen zijn gevonden op een kleine donk (monumentnummer 3657). In dit terrein zijn vondsten gedaan van aardewerk zoals Paffrath, romeins gladwandig, middeleeuws rood- en grijsbakkend aardewerk en steengoed (waarnemingsnummer 105826). Het tweede is een terrein waarin de resten van een stenen gebouw zijn gevonden, die worden toegeschreven aan het kasteel Het Holt. Vondsten die in het terrein bij waarnemingen in 1978 zijn gedaan bestaan uit materiaal uit de periode ijzertijd tot en met middeleeuwen, maar zijn mogelijk met bemesting opgebracht (monumentnummer 3647). Vondsten bestaan uit fragmenten van bakstenen uit de late middeleeuwen en/of nieuwe tijd (waarnemingsnummer 25459).

De zone met hoge trefkans op archeologische waarden komt overeen met de ligging van het rivierduin van Puiflijk. Hier zijn diverse vondsten gedaan. Binnen 50 tot 150 meter afstand ten noorden en noordwesten van het plangebied en dicht rond AMK-terrein 3670 zijn vondsten gedaan van romeins en middeleeuws aardewerk, waaronder scherven van een *dolium* en van Paffrath aardewerk (waarnemingsnummer 50666), grijsbakkend aardewerk (waarnemingsnummer 50684), houtskool en hutteleem (waarnemingsnummer 60334) en een bronzen schuifgewicht van een unster uit de romeinse tijd met waarschijnlijk de beeltenis van Attis gevonden naast een waterput met natuurstenen opbouw (waarnemingsnummer 60356). Tijdens een opgraving door ADC ArcheoProjecten in 2002 zijn grondsporen aangetroffen en vondsten gedaan uit de ijzertijd en de middeleeuwen. Onder het vondstmateriaal bevindt zich Badorf- en kogelpotaardewerk en steengoed (waarnemingsnummer 46094). Bij een booronderzoek door RAAP in 2001 is ten noorden van het plangebied aardewerk uit de periode ijzertijd tot en met middeleeuwen gevonden (waarnemingsnummer 58591). Ten westen van het plangebied zijn twee teugelringen uit de romeinse tijd gevonden, waarbij vinder, locatie en vondstomstandigheden niet nader bekend zijn (waarnemingsnummer 44024).

Op iets grotere afstand, tot ongeveer 500 meter van het plangebied, liggen meer archeologische waarnemingen. Het gaat om de vondst van houtskool, bot en aardewerk uit de ijzertijd en/of de romeinse tijd tijdens een booronderzoek door RAAP in 2005 (waarnemingsnummer 60328) en tijdens een eerder booronderzoek in hetzelfde gebied door RAAP in 2001 (waarnemingsnummer 403453). Daarnaast is tijdens een opgraving in 1991 door de Archeologische Werkgroep Nederland (AWN) aardewerk uit de romeinse tijd en middeleeuwen gevonden, waaronder romeinse daktegels, *terra sigillata* en Elmpt en Pingsdorf aardewerk (waarnemingsnummer 22326). In hetzelfde gebied zijn in 1964 scherven inheems-romeins aardewerk gevonden (waarnemingsnummer 7695). Ten westen van het plangebied zijn bij een veldkartering in 1948 scherven middeleeuws aardewerk gevonden, waaronder Pingsdorf, kogelpot en steengoed (waarnemingsnummer 25494). Iets verderop is tijdens een booronderzoek door RAAP in 2005 houtskool en een scherf inheems-romeins aardewerk gevonden (waarnemingsnummer 60336).

Tabel 1. Puiflijk, Oude Koningstraat: Archeologische waarden in en rond het plangebied. Voor de ligging zie Appendix II. Voor dateringen zie Appendix I. De vetgedrukte regels horen bij het AMK-terrein waarin het plangebied ligt.

CMA / CAA	RD-coördinaten	Datering	Omschrijving
monumenten			
3647 (39G-A06)	168,008 / 432,530	Late middeleeuwen – nieuwe tijd	Terrein met sporen van kasteel Het Holt
3656 (39G-049)	168,032 / 432,110	Mesolithicum – late middeleeuwen	Terrein met sporen van bewoning uit mesolithicum – bronstijd en romeinse tijd – middeleeuwen
3657 (39G-A16)	168,162 / 432,339	Romeinse tijd – late middeleeuwen	Terrein met bewoningssporen uit romeinse tijd – late middeleeuwen
3670 (39G-A29)	168,763 / 432,042	IJzertijd – vroege middeleeuwen	Terrein met sporen van bewoning uit de periode ijzertijd – vroege middeleeuwen
waarnemingen			
7482 (39GN-11)	169,330 / 432,180	Middeleeuwen	Maalsteenfragment, divers aardewerk
7695 (39GN-12)	169,060 / 432,330	Midden – laat romeinse tijd	Inheems-romeins aardewerk
16844 (39GN- 136)	169,220 / 432,200	Late middeleeuwen A	Grondsporen
21446 (39GN-50)	168,300 / 431,750	Late ijzertijd – nieuwe tijd A	Divers aardewerk
22326 (39GN- 207)	169,070 / 432,350	IJzertijd – late middeleeuwen	Divers aardewerk
25448 (39GN-50)	168,300 / 431,750	Late ijzertijd – nieuwe tijd A	Divers aardewerk
25494 (39GN-13)	169,050 / 432,150	Vroege middeleeuwen C – late middeleeuwen	Divers aardewerk
25499 (39GN-18)	168,750 / 432,050	Late ijzertijd – middeleeuwen	Divers aardewerk
25500 (39GN-19)	168,300 / 432,400	Late ijzertijd – vroege middeleeuwen	Divers aardewerk
44024 (39GN-3)	169,000 / 432,000	Romeinse tijd	Teugelringen
46094 (39GN-257)	168,825 / 432,225	IJzertijd – middeleeuwen	Grondsporen, divers aardewerk
50666 (39GN-262)	168,900 / 432,050	IJzertijd – middeleeuwen	Divers aardewerk
50684 (39GN-263)	168,750 / 432,175	IJzertijd – middeleeuwen	Divers aardewerk
58591 (39GN-282)	168,820 / 432,160	IJzertijd – middeleeuwen	Divers aardewerk
58716 (39GN-283)	168,750 / 432,060	IJzertijd – middeleeuwen	Divers aardewerk
60328 (39GN-288)	168,835 / 432,405	IJzertijd – middeleeuwen	Houtskool, bot, scherven aardewerk

CMA / CAA	RD-coördinaten	Datering	Omschrijving
60334 (39GN-289)	168,655 / 432,175	IJzertijd – middeleeuwen	Houtskool, hutteleem, scherven aardewerk
60336 (39GN-290)	169,165 / 432,135	Romeinse tijd	Houtskool en scherven aardewerk
60338 (39GN-291)	169,275 / 432,135	IJzertijd – middeleeuwen	Houtskool, hutteleem, baksteenfragmenten
60356 (39GN-292)	168,940 / 432,040	Romeinse tijd	Bronzen unstergewicht
105822 (39GN-199)	168,000 / 432,090	Vroege middeleeuwen D – late middeleeuwen A	Pingsdorf aardewerk
105823 (39GN-200)	168,020 / 432,170	IJzertijd – vroege middeleeuwen	Divers aardewerk
105826 (39GN-201)	168,210 / 432,300	IJzertijd – middeleeuwen	Divers aardewerk
403453 (39GN-299)	168,820 / 432,385	Neolithicum – nieuwe tijd	Houtskool, bot, hutteleem
424064 (39GN-338)	168,350 / 432,725	Late ijzertijd – romeinse tijd	1 scherf aardewerk
419372 (39GN-330)	168,810 / 431,946	Middeleeuwen – nieuwe tijd	Houtskool, bot, hutteleem, divers aardewerk
423380 (39GN-336)	169,215 / 432,188	Romeinse tijd – middeleeuwen	2 scherven aardewerk
423382 (39GN-337)	169,223 / 432,172	Romeinse tijd – nieuwe tijd	Hutteleem, mortel, baksteen, Pingsdorf
433366 (39GN-354)	169,293 / 432,175	Middeleeuwen – nieuwe tijd	Houtskool, hutteleem, ophogingslaag
435981 (39GN-356)	168,801 / 432,005	IJzertijd – middeleeuwen	Divers aardewerk

Op een afstand van ongeveer 750 meter ten oosten van het plangebied liggen nog zes waarnemingen. Op het sportveld van Puiflijk zijn in 1988 grondsporen waargenomen die in de middeleeuwen zijn gedateerd (waarnemingsnummer 16844). Tijdens een booronderzoek door BAAC is hier aardewerk uit de periode romeinse tijd – middeleeuwen gevonden. In 2007 is hier door BAAC nogmaals geboord, waarbij scherven middeleeuws aardewerk waaronder grijsbakkend en Pingsdorf zijn gevonden (waarnemingsnummers 423380 en 423382). Iets meer naar het westen zijn tijdens een booronderzoek door RAAP in 2005 houtskool, hutteleem en fragmenten baksteen gevonden (waarnemingsnummer 60338). Iets ten noorden hiervan is bij een booronderzoek door ArcheoDienst in 2012 houtskool en hutteleem in een oude woongrond gevonden (waarnemingsnummer 433366). Aan de westelijke grens van dit terrein zijn in 1985 een maalsteenfragment en scherven van middeleeuws aardewerk waaronder Andenne gevonden (waarnemingsnummer 7482).

Tussen het plangebied en de drie ten westen daarvan gelegen terreinen van archeologische waarde zijn vier waarnemingen vermeld. Het betreft scherven aardewerk uit de romeinse tijd en middeleeuwen (waarnemingsnummer 21446), uit de late ijzertijd tot en met romeinse tijd (waarnemingsnummer 424064), de late ijzertijd tot en met vroege middeleeuwen (waarnemingsnummer 25500) en uit de late ijzertijd tot en met nieuwe tijd

(waarnemingsnummer 25448).

Voor de ligging en datering van de beschreven monumenten en waarnemingen wordt verwezen naar Appendix I en II en Tabel 1.

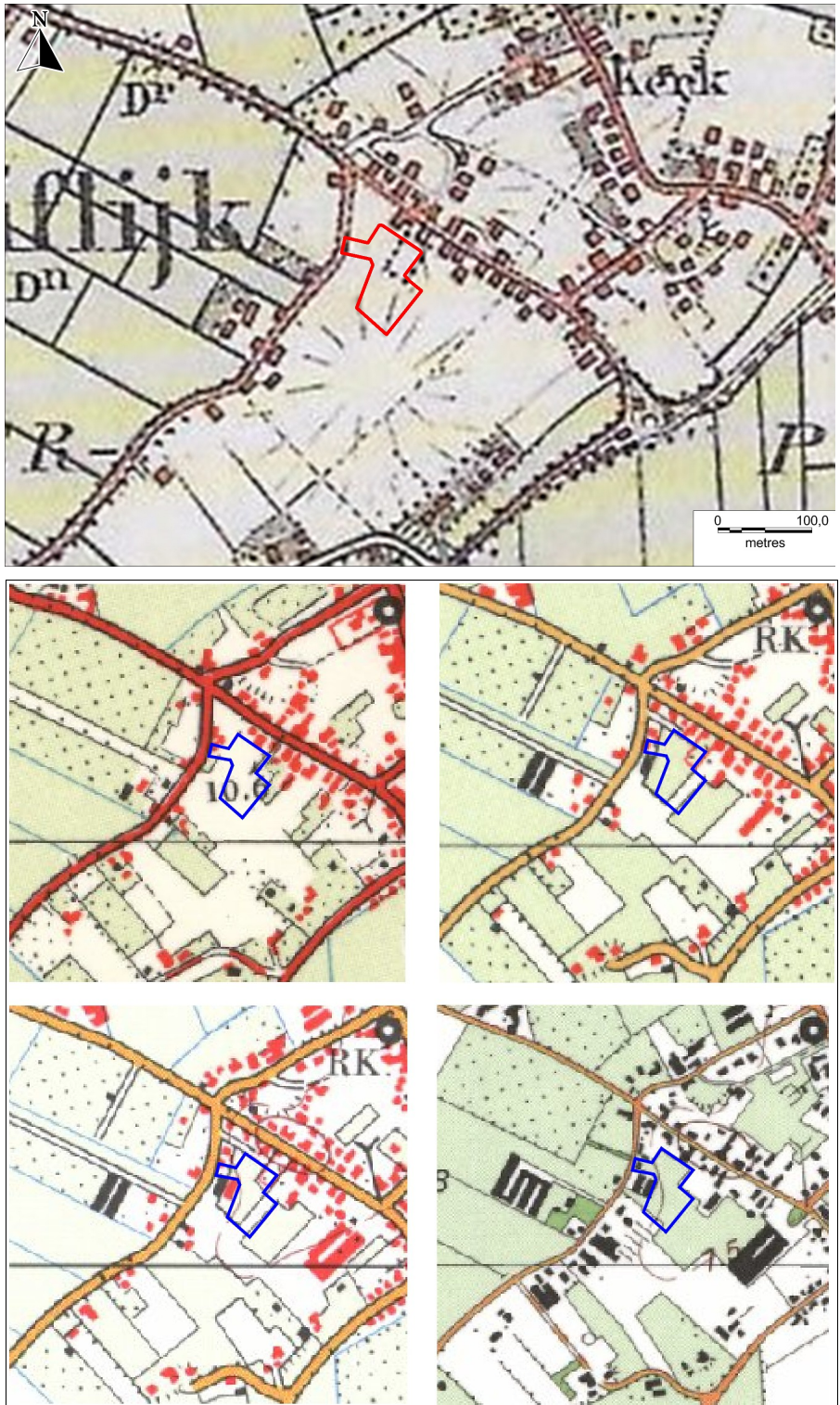
Beleid

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Druten (via www.druten.nl; zie Figuur 4) is te zien dat het plangebied ligt op de grens van een zone die is gekarteerd als AMK-terrein van archeologische waarde en de historische dorpskern van Puiflijk. Blijkens het bestemmingsplan Kom Puiflijk (Buro SRO 2012), dat voor het archeologisch beleid ter plaatse leidend is, heeft het plangebied een dubbele bestemming: "Agrarisch" en "Waarde archeologie – 1", alsmede een aanduiding als "WRO-zone Grondwaterbeschermingsgebied". Ten aanzien van archeologie geldt, dat alle werkzaamheden met een oppervlakte groter dan 100 m² en een diepte van meer dan 50 centimeter beneden het maaiveld onderzoeksplichtig zijn.

2.3 Historische geografie

De verkaveling van het gebied rond Puiflijk werd vanuit de sinds de Romeinse en Merovingische periode bestaande bewoningskernen en vanaf de hoger gelegen stroomruggen gestart. Verlaten rivierbeddingen werden gebruikt als wegen. Langs deze wegen en aan knooppunten van deze wegen ontstonden gedurende de Middeleeuwen (tot ongeveer 1100 nC) nederzettingen. Het gebied werd in stroken verkaveld. De komgronden werden pas ontgonnen nadat de bedijking voltooid was. Dit gebeurde in de vorm van een regelmatige strokenverkaveling. De bedijking van de Waal was eind dertiende eeuw voltooid; het waterschap Land van Maas en Waal werd in 1321 opgericht.

Volgens omwonenden en de eigenaar van de grond was dit terrein vroeger in gebruik voor de tabaksteelt. Op de kadastrale kaart uit 1832 is te zien dat het gebied nog niet is bebouwd. Op de Topografisch-Militaire Kaart van het gebied uit 1846 wordt duidelijk dat het terrein in gebruik is als bouwland (www.watwaswaar.nl). Het plangebied ligt ingeklemd tussen de donk waarop Puiflijk ligt in het noordoosten en een andere donk die niet is bebouwd in het zuidwesten. De aan de noordzijde aan het plangebied grenzende bebouwing langs de Oude Koningstraat verschijnt tussen 1908 en 1917 (voor het eerst op de kaart uit dat laatste jaar, Figuur 5 toont de Bonnekaart uit 1908). De kippenschuren die in het plangebied hebben gestaan (De Boer 2001 en mededeling omwonende) dateren van na de Tweede Wereldoorlog en zijn voor het eerst ingetekend op de topografische kaart uit 1957. Op de kaart uit 1966 is het gebruik van het plangebied als bouwland veranderd in grasland. De kippenschuren zijn nog ingetekend op de kaart uit 1990, maar ten tijde van het booronderzoek in maart van 2001 waren ze reeds afgebroken. Het is bekend dat hier veel met grond is geschoven op het terrein (mededeling omwonenden).

Figuur 5. Pufflijk, Oude Koningstraat: Het plangebied (binnen het rode kader) op een uitsnede uit de Bonnekaart uit 1908 boven (opname 1887, gedeeltelijk herzien in 1903; bron: Schilders *et al.* 2005, kaart 531). Onder vier topografische kaarten: linksboven 1957, rechtsboven 1966, linksonder 1977 en rechtsonder 1990 (bron: www.watwaswaar.nl). Het plangebied is hierop met een blauwe lijn weergegeven. De kaarten zijn verschaald en naar het noorden gericht.

2.4 Archeologische verwachting

Structuren en sporen

Verwachte sporen uit alle in het gebied voorkomende perioden kunnen zijn: paalgaten/paalkuilen, kuilen en afvalkuilen, funderingsresten, waterputten, greppels etc.

Artefacten: anorganisch

In het te onderzoeken terrein kunnen scherven aardewerk uit de perioden neolithicum tot en met nieuwe tijd worden aangetroffen. Daarnaast kunnen metalen voorwerpen worden verwacht, alsmede baksteen/bouw materiaal, glas en (vuur)steen; vuurstenen artefacten uit het mesolithicum kunnen eveneens worden verwacht.

Artefacten: organisch

De verwachting voor organische artefacten is laag: in de in het plangebied aanwezige zandafzettingen en door de lage grondwaterstand is de conserveringsgraad voor organische materialen doorgaans laag. Vanwege de lage grondwaterstand worden organische artefacten alleen in verkoolde toestand verwacht.

Paleo-ecologische resten

De verwachting voor paleo-ecologische resten is om dezelfde redenen laag. Vanwege de zandige ondergrond en de lage grondwaterstand worden paleo-ecologische resten alleen in verkoolde toestand verwacht.

Archeologische stratigrafie en diepte van de vondstenlagen

Bij het booronderzoek in 2001 is een cultuurlaag met daarin vondstmateriaal waaronder scherven aardewerk uit de ijzertijd/romeinse tijd vastgesteld op een diepte van ongeveer 50 tot 80 centimeter beneden het maaiveld. Hieronder ligt natuurlijk rivierzand, waarin eventuele archeologische grondsporen en structuren worden verwacht.

Gaafheid en conservering

Archeozoölogische, botanische en paleo-ecologische resten zullen slecht bewaard zijn gebleven. Van sporen en structuren is de gaafheid en conservering onbekend. Mogelijk heeft de humeuze afdekkende laag een beschermende werking gehad. De mate waarin de C-horizont is verstoord, is niet bekend.

3. Veldonderzoek

3.1 Werkwijze

Conform het PvE (Diependaal 2014) is het terrein onderzocht door middel van proefsleuven. De proefsleuven waren alle vier circa vier meter breed en 20 meter lang. In alle sleuven is één vlak aangelegd. De geplande vierde, meest noordelijke, sleuf lag op een destijds niet bereikbare locatie en is in november aangelegd. Het onderzoeksgebied is ongeveer 4.800 m², waarvan middels de aangelegde proefsleuven conform KNA 3.3, Leidraad Inventariserend Veldonderzoek, ruim 6,6% van het totale oppervlak is onderzocht (320 m²). Alle vier de proefsleuven hebben een noordwest-zuidoost oriëntatie. De werkputten zijn ingemeten door een landmeetkundige en in een GIS-systeem aan het RD-stelsel gekoppeld. Het puttenplan is afgebeeld in Appendix V. Het puttenplan volgens het PvE is afgebeeld in Figuur 6.

De sleuven zijn gegraven met een graafmachine met een gladde bak. De bouwvoor is in lagen afgegraven, waarbij is gelet op vondstconcentraties en (doorschemerende) grondsporen. Er is per sleuf één goed leesbaar vlak aangelegd onder de vondstlaag en de verstoringen in het natuurlijke zand. Waar geen grondsporen werden gezien, is het vlak conform PvE verdiept tot 30 centimeter in het natuurlijke zand. Alle grondsporen zijn gefotografeerd en ingemeten. Enkele sporen zijn gecoupeerd, gefotografeerd en in schaal 1:20 getekend. Vondsten zijn per spoor en vulling of in vakken van 4 x 5 meter verzameld.

Figuur 6. Puiflijk, Oude Koningstraat: Het oorspronkelijke puttenplan met geel omlijnd de geplande proefsleuven (naar: Diependaal 2014, ondergrond: Bing Maps).

4. Resultaten van het onderzoek

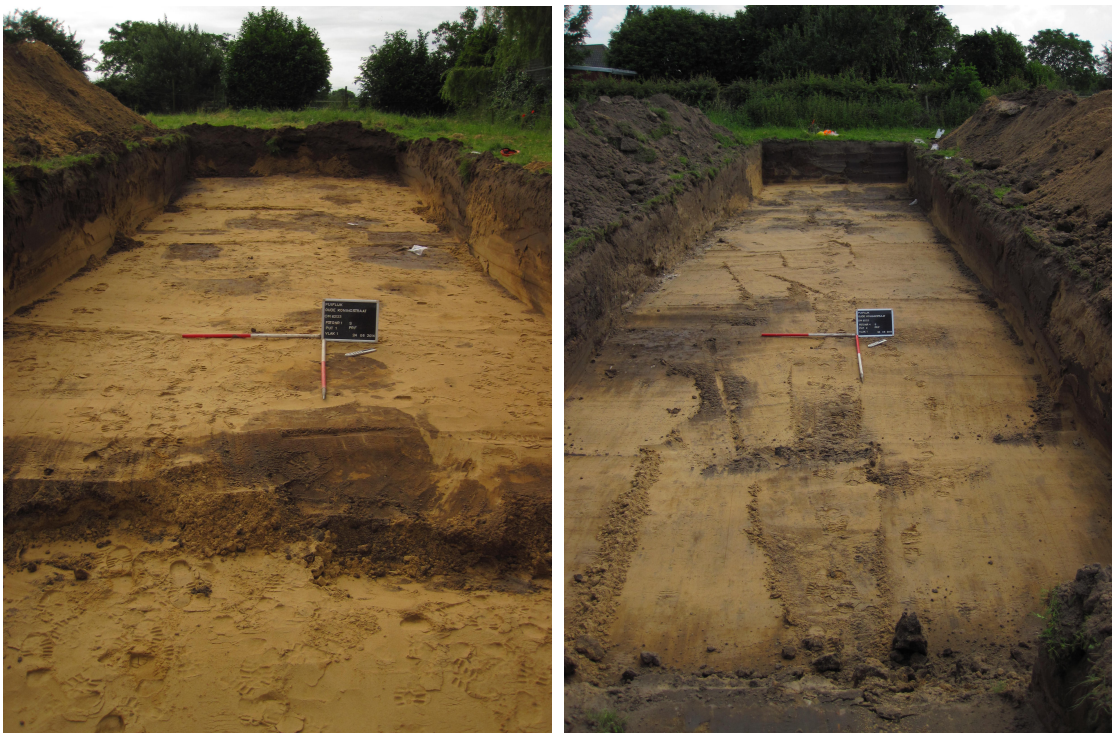
4.1 Beschrijving van de werkputten

Werkput 1

Werkput 1 (zie Appendix V en Figuur 7 links) ligt in het zuiden van het onderzoeksgebied. Het vlak ligt op een hoogte van 6,24 tot 7,00 meter boven NAP (0,75 – 1,20 meter beneden het maaiveld). Het westelijke deel van de werkput (ongeveer 7 meter van de totale lengte) vertoonde geen sporen en is daarom conform PvE verdiept aangelegd. In deze werkput zijn veertien spoornummers uitgegeven. Er zijn vijf coupes gezet, waarbij geen archeologische sporen zijn vastgesteld. Er zijn twee profielkolommen in de noordelijke lange putwand gedocumenteerd.

Werkput 2

Deze werkput (Appendix V en Figuur 7 rechts) ligt in het noorden van het onderzoeksgebied. Het vlak is aangelegd op een hoogte van 6,93 tot 7,07 meter boven NAP (1,00 tot 1,20 meter beneden het maaiveld). In het vlak zijn zes recente verstoringen waargenomen en een baan met leisteen puin. Van deze werkput zijn in de noordelijke putwand twee profielkolommen gedocumenteerd.

Figuur 7. Puiflijk, Oude Koningstraat: Foto van het vlak van werkput 1 (links) en werkput 2 (rechts). De foto's zijn richting het zuidoosten genomen. De richel in de voorgrond van werkput 1 laat zien waar grondsporen zichtbaar werden. Vanaf die lijn is het vlak niet meer verdiept, maar op het niveau van de sporen aangelegd.

Werkput 3

Werkput 3 (Appendix V en Figuur 8 links) ligt in het midden van het onderzoeksgebied. Het vlak is aangelegd op een hoogte van 6,80 tot 7,39 meter boven NAP (1,00 tot 1,15 meter beneden het maaiveld). In deze put werden negen recente verstoring gezien. In deze werkput is van de noordelijke putwand een tweetal profielkolommen gedocumenteerd.

Werkput 4

De vierde werkput is in november 2014 aangelegd in de tuin in het noorden van het plangebied (Appendix V en Figuur 8 rechts). Het vlak is aangelegd op een hoogte van 7,79 tot 8,08 meter boven NAP (tussen 0,86 en 0,88 meter beneden het maaiveld). Er zijn drie puinbanen met leisteen aangetroffen, een recente verstoring en enkele brandplekken. In deze put zijn in de zuidwestelijke wand drie profielkolommen vastgelegd.

Figuur 8. Puiflijk, Oude Koningstraat: Foto van het vlak van werkput 3 (links) en werkput 4 (rechts). De foto's zijn richting het zuidoosten genomen.

4.2 Profielen

De locaties van de profielen zijn weergegeven in Appendix V. De profieltekeningen zijn opgenomen in Appendix VI.

Werkput 1

In werkput 1 zijn twee profielkolommen gedocumenteerd, beide in de noordwand van de werkput (zie Appendix V & VI; Figuur 9). In beide profielkolommen is de bodemopbouw vrijwel gelijk. De grijsbruine bouwvoor (Munsell kleurcode 10YR2/2) is tussen 35 en 40 centimeter dik, waaronder een wat lichter grijsbruine akkerlaag is gezien (10YR3/2) met een dikte van 60 tot 65 centimeter. Onder deze akkerlaag, waarin veel vondstmateriaal werd aangetroffen, ligt natuurlijk afgezet rivierzand (C-horizont). Het zand is matig grof en vrij scherp. Deze laag is geelbruin van kleur (10YR3/3).

Figuur 9. Puiflijk, Oude Koningstraat: Westelijke profielkolom in de noordwand van werkput 1. Voor de interpretatie van de bodemlagen wordt verwezen naar Appendix VI.

Werkput 2

Ook in werkput 2 zijn twee profielkolommen gedocumenteerd, ook hier in de noordelijke putwand (zie Appendix V & VI; Figuur 10). Het profiel is van dezelfde opbouw als in werkput 1. In de westelijke profielkolom ontbreekt echter de bouwvoor; in plaats daarvan is een laag opgebracht, lichtgeel, vlekkelig zand aanwezig (10YR7/4). Het gaat hierbij waarschijnlijk om teruggestort zand, dat na de sloop van de kippenschuren, die in het plangebied hebben gestaan (zie Appendix V), is opgebracht om het terrein te egaliseren. Deze laag is ongeveer 65 centimeter dik. Eronder ligt een ongeveer 40 centimeter dikke akkerlaag, die hier mogelijk is afgetopt. De C-horizont begint op een diepte van 110 centimeter beneden het maaiveld. In de oostelijke profielkolom is de bouwvoor wel aanwezig, met een dikte van ongeveer 45 centimeter. Daaronder ligt een relatief dunne akkerlaag van ongeveer 40 centimeter, met daaronder op een diepte van ongeveer 80 centimeter de C-horizont.

Figuur 10. Puiflijk, Oude Koningstraat: Westelijk profiel in de noordwand van werkput 2. Voor de interpretatie van de bodemlagen wordt verwezen naar Appendix VI.

Werkput 3

In de noordelijke wand van werkput 3 zijn eveneens twee profielkolommen gedocumenteerd (zie Appendix V & VI; Figuur 11). De opbouw van het profiel is verregaand gelijk aan die in werkput 1. In het profiel is een bouwvoor van tussen 40 en 60 centimeter dik waargenomen. De daaronder liggende akkerlaag is ongeveer 45 centimeter dik en ligt ook hier op een C-horizont van geelbruin rivierzand.

Figuur 11. Puiflijk, Oude Koningstraat: Oostelijke profielkolom in de noordwand van werkput 3. Voor de interpretatie van de bodemlagen wordt verwezen naar Appendix VI.

Werkput 4

In de zuidelijke wand van de vierde werkput zijn drie profielkolommen gedocumenteerd (zie Appendix V & VI; Figuur 12). Onder de bouwvoor is een verstoorde laag waargenomen, gevolgd door de C-horizont van geelbruin rivierzand.

Figuur 12. Puiflijk, Oude Koningstraat: Westelijke profielkolom in de zuidwand van werkput 4. In de verstoorde laag onder de bouwvoor is één van de puinbanen met leisteen te zien, die al in de verstoorde laag ophoudt. Voor de interpretatie van de bodemlagen wordt verwezen naar Appendix VI.

4.3 Sporen en structuren

Tijdens het onderzoek zijn 21 spoornummers uitgedeeld. Zowel tijdens als na afloop van het veldwerk zijn de sporen geïnterpreteerd om een onderscheid te kunnen maken tussen archeologisch relevante sporen en natuurlijke sporen en/of recente verstoringen. Verstoringen zijn op de alle-sporen-kaart ingetekend, maar hebben niet allemaal een spoornummer gekregen. Appendix V toont de verspreiding van de sporen/verstoringen.

Tijdens een proefsleuvenonderzoek wordt slechts een beperkt aantal sporen gecoupeerd, voornamelijk om aard en datering vast te stellen. Er worden tijdens een proefsleuvenonderzoek doorgaans geen sporen afgewerkt (geheel weggegraven). Daardoor is de kans op archeologische indicatoren kleiner dan bij een volledige opgraving.

Werkput 1

In werkput 1 liggen spoornummers 1 tot en met 14 (zie Appendix V). Sporen 1, 6, 12, 13 en 14 zijn gecoupeerd, waarbij sporen 1, 6, 12 en 13 werden herkend als natuurlijke verstoringen (diergangen). Spoor 14 bleek te zijn gevuld met hetzelfde materiaal als waaruit de akkerlaag bestaat. Daarom wordt verondersteld dat hier bij het opbrengen van de akkerlaag een laagte in het oorspronkelijke reliëf is opgevuld.

Spoornummers 7, 8 en 9 zijn alle vierkante sporen met zijden van ongeveer 50 centimeter, die dwars over de put in elkaars verlengde liggen. Vanwege de scherpe aftekening wordt verondersteld dat het om recente sporen gaat. Er zijn geen andere sporen met een duidelijk patroon herkend, zodat aan de hand van deze sporen geen structuur kan worden aangeduid. Wel is spoornummer 5 waarschijnlijk onderdeel van dezelfde rij sporen. Bij de aanleg van het vlak is in dit spoor een stuk baksteen gevonden dat uit de periode late middeleeuwen tot en met nieuwe tijd dateert (vondstnummer 4).

Figuur 13. Puiflijk, Oude Koningstraat: Foto van de coupe in spoor 1. De scherpe, gevlekte, onregelmatige aftekening van het spoor geeft aan dat het waarschijnlijk om een dierengang gaat.

Spoor 2 is een onregelmatig gevormd spoor met een grootste doorsnede van ongeveer 75 centimeter. Spoor 3 is een rond spoor en meet 50 centimeter in doorsnede. Spoor 4 is een onregelmatig gevormd spoor met een grootste doorsnede van ongeveer 40 centimeter. Spoor 10 is een rond spoor met een doorsnede van ongeveer een meter. Spoor 11 is een onregelmatig gevormd spoor met een grootste doorsnede van ongeveer 150 centimeter. In dit spoor is bij de aanleg van het vlak een scherp roodbakend geglazuurd aardewerk gevonden, daterend uit de periode late middeleeuwen – nieuwe tijd (vondstnummer 6). Deze sporen zijn niet gecoupeerd. In het vlak hebben deze sporen alle een vergelijkbaar uiterlijk met de sporen die wel gecoupeerd zijn. Het is daarom zeer waarschijnlijk dat deze sporen ook uit natuurlijke en/of recente verstoringen bestaan.

Werkput 2

Werkput 2 bevat een langwerpig spoor dat tegen en onder de noordelijke putwand ligt. Het spoor bevat een grote hoeveelheid natuursteen en kalkhoudende mortel, waarvan uit een coupe een sample is meegenomen (vondstnummer 17). Dit materiaal is niet dateerbaar. Er zijn in de coupe en in het vlak geen andere dateerbare vondsten uit dit spoor gedaan. Het spoor wordt afgedekt door de vermengde akkerlaag. Meest waarschijnlijk gaat het om een sleuf waarin mortel en steen is gedumpt. Van de historische kaarten is hier geen gebouw bekend.

Figuur 14. Puifluk, Oude Koningstraat: Foto van de coupe in spoor 15. De coupe is in de putwand als profiel gezet. De lichte laag boven en in de C-horizont is de uitbraaksleuf, die veel leisteen en mortel bevat.

Werkput 3

In werkput 3 bleek het vlak geheel vrij van sporen te zijn; er werden alleen duidelijk recente verstoringen in aangetroffen.

Werkput 4

Werkput 4 bevatte enkele grote verstoringen (spoor 18, 19 en 21), die aan de hand van het materiaal dat erin werd aangetroffen recent bleken. In de verstoorde akkerlaag onder de bouwvoor werden tijdens het graven enkele brandplekken waargenomen. Hierin was verbrand leem te herkennen. Onder dit niveau werd nog een scherp recent industrieel wit

aardewerk in het profiel waargenomen (Figuur 15). In deze put zijn drie dwarslopende puinbanen opgegraven (sporen 16, 17 en 20). De banen bevatten grond met fragmenten leisteen, vergelijkbaar met spoor 15 in werkput 2. Verder werden in de banen enkele dakpanfragmenten verzameld (in de opgebrachte akkerlaag kwamen ook veel leisteen en dakpannen voor). De banen waren onderaan de bouwvoor reeds in het vlak herkenbaar en hebben verschillende diepten, spoor 20 zelfs tot in het gele zand. Spoor 21 is een brandplek met houtskool en recent materiaal (Figuur 16).

Figuur 15. Puiflijk, Oude Koningstraat: Foto van een profielkolom in het midden van de zuidwand van werkput 4. Rechts van het witte deel van de jalon is de scherf industrieel wit aardewerk te zien, rechtsboven ervan verbrand leem. Rechts hiervan is de middelste puinbaan duidelijk herkenbaar.

Figuur 16. Puiflijk, Oude Koningstraat: Foto van spoor 21, een recente brandplek die tot in de C-horizont zichtbaar was.

4.4 Het vondstmateriaal

Tijdens het veldwerk zijn bij het aanleggen van het vlak vondsten gedaan. Deze zijn gedetermineerd en gedateerd, wat resulteert in de vondsttabel in Appendix VII. De vondsten komen niet uit een gesloten archeologische context en hebben dus geen bewezen associatie met de sporen. Het grootste deel van het vondstmateriaal is afkomstig uit een akkerlaag en kan daarom van elders zijn aangevoerd. Uit deze laag worden hier de belangrijkste vondsten besproken. Voor het volledige overzicht van alle vondsten uit deze laag wordt verwezen naar Appendix VII.

Vondstnummer 1 bestaat uit materiaal dat is geborgen uit de akkerlaag tijdens de aanleg van het vlak van werkput 1. Onder het materiaal bevinden zich vijftien scherven van inheems-romeins handgevormd aardewerk met een gezamenlijk gewicht van 180,4 gram. Het gaat in alle gevallen om wandscherven, waarvan in twee gevallen de buitenkant besmeten is (zie Figuur 17). Daarnaast zijn onder dit nummer zes wandscherven van kogelpotaardewerk uit de late middeleeuwen geborgen met een gezamenlijk gewicht van 21,7 gram en is een scherf roodbakkerd aardewerk uit de periode late middeleeuwen – nieuwe tijd en een scherf industrieel witbakkerd aardewerk uit de nieuwe tijd gevonden.

Figuur 17. Puiflijk, Oude Koningstraat: Besmeten inheems-romeins aardewerk, gevonden bij de aanleg van het vlak van werkput 1 (eerste 5 meter, vondstnummer 1).

Ook zijn diverse vondsten uit de akkerlaag geborgen bij het aanleggen van het vlak in werkput 2. Het belangrijkste materiaal is onder vondstnummer 8 opgeslagen. Hieronder bevinden zich vier scherven van een kan van Siegburger steengoed met een gezamenlijk gewicht van 74,7 gram (Figuur 18 links). Eén van de scherven is een randscherf met lintoor. Het oppervlak van het steengoed heeft een rode bloes. Dit materiaal dateert uit de late middeleeuwen B. Ook zijn onder dit vondstnummer vijf wandscherven van kogelpotaardewerk met een gezamenlijk gewicht van 36,4 gram en een datering in de periode vroege middeleeuwen C – late middeleeuwen geborgen. Verder is één scherf

vroegmiddeleeuws knikwand-aardewerk gevonden (Figuur 18 rechts). Ander aardewerk onder dit vondstnummer dateert uit de nieuwe tijd: een scherf roodbakend geglazuurd aardewerk en een scherf Siegburgs witbakend aardewerk (*Weiche Ware*), gedecoreerd met groeven en een bruine glazuur op de buitenzijde.

Figuur 18. Puiflijk, Oude Koningstraat: Foto van aardewerk uit vondstnummer 8: een scherf knikwand-aardewerk rechts en Siegburger steengoed links.

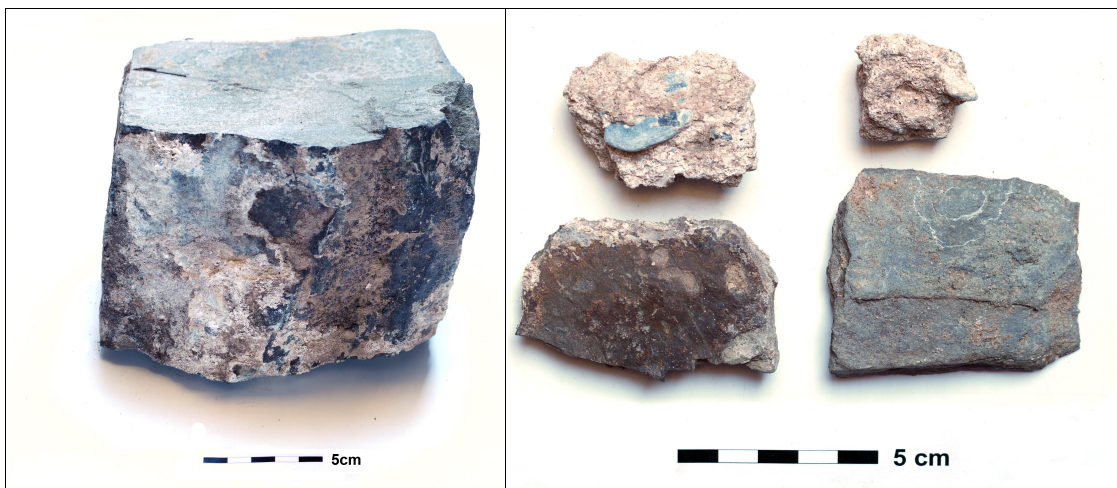
Onder het materiaal uit vondstnummer 8 bevinden zich voorts drie scherven van dakpannen, waarvan één een opvallend rechte vorm en een rechte, opstaande rand heeft. Er zijn geen stempels op te zien, maar qua dikte en uiterlijk hebben ze een Romeinse datering. Vondstnummer 10 betreft een blok tufsteen met een gewicht van ruim 2.400 gram. Het blok is niet erg regelmatig, maar heeft mogelijk als metselsteen of als grondstof voor tras (mortel) gediend. Omdat de steen gevonden is in de akkerlaag is niet duidelijk of deze geassocieerd moet worden met het leisteenpuin uit spoor 15.

Dat geldt zeker voor vondstnummer 12, waaronder een blok leisteen met kalkhoudende mortel is gevonden. Deze vondst komt sterk overeen met het materiaal uit spoor 15, zij het dat het hier om een in verhouding opvallend groot blok gaat (zie Figuur 20). Vondstnummer 14 omvat een randscherf van een kom van laat roodbakend aardewerk, daterend uit de periode 1700 – 1900 en een kleine wandscherf van grijsbakend aardewerk met aan de binnenzijde een groene glazuur, daterend uit de periode 1150 – 1550 (zie Figuur 19).

Vondstnummer 17 is de enige vondst die uit een spoor afkomstig is. Het gaat om stukken steen uit spoor 15, gevonden in een sleuf waarin behalve deze stenen veel kalkhoudende mortel voorkwam (zie Figuur 20). Het vondstnummer omvat een selectie van dit materiaal, dat is verzameld tijdens het couperen van het spoor. Het verzamelde materiaal heeft een totaalgewicht van 721,1 gram. Ook hier gaat het om leisteen. Tijdens het couperen vielen veel van de stukken steen in laagjes uit elkaar. De steen was door inwerking van vocht matig geconserveerd.

Figuur 19. Puiflijk, Oude Koningstraat: Foto van het aan de binnenzijde geglazuurd grijsbakkend aardewerk uit vondstnummer 14.

Figuur 20. Puiflijk, Oude Koningstraat: Foto's van het in en rond spoor 15 gevonden bouwmetaal. Links vondstnummer 12 (vlakvondst nabij spoor 15), de vier stukken rechts komen uit vondstnummer 17 (spoor 15).

Leisteen is een metamorf gesteente dat ontstaat door de omzetting van kleiafzettingen. In streken waar leisteen van nature voorkomt, zoals in de Ardennen, de Eifel en langs de Moezel, wordt het vanaf de Romeinse tijd veel als bouwmetaal gebruikt. In Nederland kennen we vooral de dakleien, maar zeker in andere gebieden wordt ook in leisteen gemetseld (zie Figuur 21). Leisteen metselwerk is in Nederland ongebruikelijk. Het metaal moet zijn geïmporteerd, aangezien leisteen in Nederland niet van nature voorkomt. Mogelijk is het metaal secundair verwerkt. Leisteen is vanaf de Romeinse tijd voornamelijk als daklei gebruikt, maar de fragmenten die hier gevonden zijn, zijn dik en onregelmatig. De leistenen zelf zijn niet dateerbaar. In het spoor zijn geen andere vondsten gedaan. Het spoor lijkt te worden afgedekt door de opgebrachte akkerlaag.

De mortel die in spoor 15 is gevonden, is sterk kalkhoudend. Er zijn echter weinig of geen zichtbare schelpresten in aanwezig. De kalk is zeer fijn en voelt enigszins vettig. Daarom betreft het waarschijnlijk steenkalk-mortel (RDMZ 2003). De mortel heeft een hoog gehalte tras (gebroken tufsteen), wat voor kelders en funderingen van met name vóór de achttiende eeuw te verwachten is, en is tamelijk zacht. Gelijksortig metaal als dat uit vondstnummers 12 en 17 is in werkput 2 meermaals gevonden (vondstnummers 8 tot en

met 12 & 17). De verspreiding van dit materiaal in de akkerlaag is waarschijnlijk het gevolg van het aanploegen van spoor 15. In werkput 1 is in kleinere hoeveelheden van dergelijk materiaal gevonden (vondstnummers 1, 4 & 6). In werkput 3 zijn wel twee stukken kalksteen gevonden, die overeen komen met de manier waarop steenkalk voor de cementbereiding werd verhandeld en vervoerd (vondstnummer 16). Binnen 150 meter ten westen van het plangebied is tijdens rioleringswerkzaamheden aan de Meerstraat een waterput met een natuurstenen opbouw gevonden. In de vulling van de put bevond zich romeins en laat-middeleeuws materiaal. Het is mogelijk dat deze vondst gerelateerd is aan een bouwwerk in natuursteen binnen of in de directe omgeving van het plangebied.

Behalve deze bouwmaterialen zijn in de akkerlaag vondsten gedaan van sterk gecorrodeerd en verkit ijzer, waaronder twee nagels (vondstnummers 1, 11 en 16), brokken baksteen (vondstnummers 1, 3, 4, 8, 14 en 16), fragmenten botmateriaal waaronder een molaar van een paard (vondstnummers 1 en 8) en divers recent materiaal, waaronder een beugelsluiting van een fles, een scherf van een gresbuis en een klein stukje recente dakbeplating.

Figuur 21. Puiflijk, Oude Koningstraat: Leisteen metselwerk op de Wysburg (elfde tot begin veertiende eeuw) in het Thüringerwald (D), ter vergelijking met het materiaal uit vondstnummers 12 en 17 (Figuur 20). Foto: P. Lunshof / Burgverein Wysburg e.V.

Tijdens het aanleggen van het vlak in werkput 4 zijn eveneens veel fragmenten leisteen, tufsteen en dakpan aangetroffen (vondstnummers 18, 19 en 23 tot en met 26). Één van de dakpanfragmenten bevat de letters SNS.

Sporen 16 (vondstnummer 30), 17 (vondstnummers 21 en 22) en 20 (vondstnummers 27 en 31) zijn sleuven en bevatten behalve grond veel dikke stukken leisteen, zandsteen en tufsteen. Uit spoor 17 werd bijna een kilo aan dakpanfragmenten geborgen. In de opgebrachte akkerlaag werd meer leisteen, tufsteen en dakpannen aangetroffen. De dakpannen dateren uit de romeinse tijd (Figuur 22). Ze zijn voornamelijk plat met een opstaande rand en een ondiepe gleuf erlangs (*tegula*, mv. *tegulae*), maar er zijn ook drie bolle fragmenten gevonden (*imbrex*, mv. *imbrices*). De *tegulae* zijn grote vlakke tegels met twee opstaande randen. De naden van deze tegels worden afgedekt door pannen met een halve cilindervorm, de *imbrices*.

Figuur 22. Puiflijk, Oude Koningstraat: Foto's van enkele dakpanfragmenten uit Puiflijk. Boven vondstnummer 23: op de voorzijde is onder de opstaande rand met smalle geul te zien en op de achterzijde rechts een schuine inkeping. Linksonder is een fragment met het merk SNS (vondstnummer 19) en rechtsonder een fragment met rechtsonder een S, links de opstaande rand met linksonder een inkeping (vondstnummer 24).

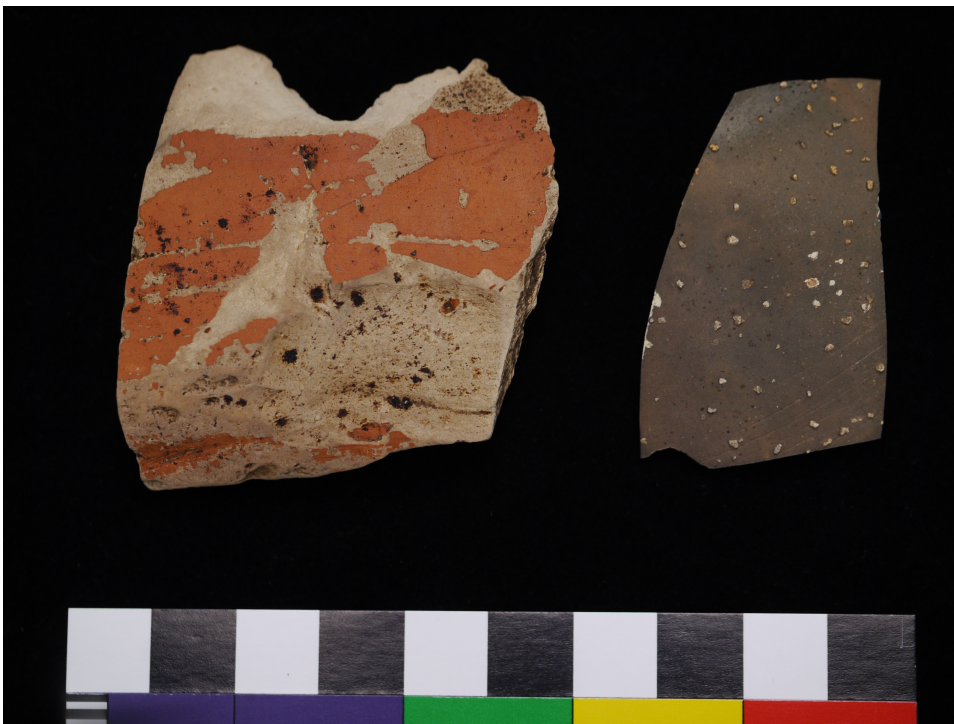
Twee dakpanfragmenten hebben tekens van de maker: 'SNS' en 'S' maar dit laatste fragment is op het merk gebroken. Het gaat om dakpannen waarvan exemplaren zijn gevonden in Courcelles (Frankrijk, tussen Saar en Moselle) Luxemburg (Titelberg en Mompach), Keulen (6 stuks), Keulen-Junkersdorf, Erkelenz (2 stuks) en Xanten. De exemplaren die tijdens het veldwerk voor het voorliggend onderzoek zijn gevonden, zijn waarschijnlijk de eerste in Nederland met dit stempel (mededeling drs. G. Gazenbeek, naar: Schmitz 2010, p.701-712). Van de vijf exemplaren die door Schmitz worden besproken, komt er één uit de haven, die als Flavisch wordt gedateerd; de andere komen uit lagen met een datering in de 1e en vroeg 2e eeuw.

In totaal is bijna 13 kilo dakpanfragmenten uit de opgebrachte laag geborgen. Het is aannemelijk dat de fragmenten leisteen en tufsteen die ook uit de sleuven komen en in

de opgebrachte laag zijn waargenomen, ook uit de romeinse tijd stammen. Uit deze laag komen ook twee slijpstenen (Figuur 23).

Figuur 23. Puiflijk, Oude Koningstraat: Foto's van de twee slijpstenen uit vondstnummer 26.

Figuur 24. Puiflijk, Oude Koningstraat: Foto's van geverfd waar: links wit met rode vernis en rechts met zwartbruine vernis en zandbestrooiing (vondstnummers respectievelijk 27 en 20).

In werkput 4 zijn ook enkele scherven aardewerk gevonden. Vondstnummers 20 en 27 bevatten twee scherven geverfd waar (respectievelijk Brunsting techniek B en A: wit met zwarte vernis en wit met rode vernis; Figuur 24). Vondstnummer 20 is in de opgebrachte laag gevonden en de andere scherf in spoor 20. Verder is er in de opgebrachte laag een romeinse amfoorscherv waargenomen (vondstnummer 24; Figuur 25) en een aantal kleine scherven (vondstnummer 25; Figuur 26). Deze laatstgenoemde scherven dateren

waarschijnlijk uit de ijzertijd: ze zijn gereduceerd gebakken met chamotte magering en hebben een oorspronkelijk gepolijst oppervlak.

Spoor 21 is een brandplek en bevat recent materiaal zoals industrieel wit aardewerk en een wit tegelfragment.

Figuur 25. Puiflijk, Oude Koningstraat: Een wandscherf van een amfoor (vondstnummer 24).

Figuur 26. Puiflijk, Oude Koningstraat: Foto van keramiek uit vondstnummer 25, waaronder vijf scherven gereduceerd gebakken aardewerk met chamotte magering en een oorspronkelijk gepolijst oppervlak.

5. Waardestelling

Doel van het onderzoek is om te beoordelen of zich in het plangebied Oude Koningstraat te Puiflijk een behoudenswaardige archeologische vindplaats bevindt. Tijdens het vooronderzoek is op basis van archeologische indicatoren de locatie geselecteerd voor een waardestellend onderzoek middels proefsleuven.

Uit het onderzoek blijkt dat de bodem in het plangebied van matige kwaliteit is. De vondstlaag die tijdens het booronderzoek is waargenomen blijkt een opgebrachte akkerlaag te zijn, waarin vondstmateriaal zit dat mogelijk van elders is aangevoerd en dat geen aanwijsbare relatie met archeologische grondsporen heeft.

De totale hoeveelheid archeologisch materiaal is relatief groot, maar het materiaal is vrijwel geheel afkomstig uit secundaire context: het wordt verspreid aangetroffen in de akkerlaag, die mogelijk uit aangevoerd materiaal bestaat. Van dit materiaal kan het verband met de locatie niet eenduidig worden aangegeven.

De hoeveelheid archeologisch materiaal uit gesloten context is klein. Er zijn in de twee noordelijke putten vier sleuven met voornamelijk stukken onregelmatig leisteen opgegraven. Hiertussen zat ook mortel en tufsteen en in werkput 4 fragmenten dakpan. De sleuven waren in de akkerlaag reeds waarneembaar en zijn hierdoor niet als oud geïnterpreteerd. Uit de akkerlaag werd sowieso ook leisteen fragmenten, tufsteen en stukken dakpan verzameld. De diepte van de sleuven verschilt, waardoor het waarschijnlijk geen fundering van een gebouw betreft. Waar het materiaal vandaan komt, is vooralsnog onbekend. In het plangebied zijn geen structuren herkend. Het dakpanmateriaal is romeins en de leisteen en tufsteen kunnen ook een romeinse datering hebben. Ook zijn er enkele scherven romeins aardewerk gevonden in zowel een sleuf als in de akkerlaag. In de akkerlaag is verder aardewerk aangetroffen uit de perioden ijzertijd tot en met nieuwe tijd. De akkerlaag waarin dit materiaal is gevonden, bestaat uit opgebracht materiaal, waarmee deze vondsten van elders hoogstwaarschijnlijk zijn aangevoerd. Hierbij moet worden opgemerkt dat er op een afstand van circa anderhalve kilometer ten noordoosten van het plangebied gebouwen van een romeinse villa zijn opgegraven in de jaren 1975-1978 door de voormalige Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (tegenwoordig de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) (www.ru.nl; Van Enckevort 2012: 232-245; Hulst 1980:133-151; Peters e.a. 1980: 153-197).

De landschappelijke context van de locatie is een akkerlaag op zandige rivierafzettingen op de flank van een rivierduin. Het plangebied is in gebruik geweest als akkerland. In het veld is duidelijk waarneembaar dat het maaiveld naar het zuidoosten toe oploopt, samenvallend met een kleine verhoging in het landschap die op de Bonnekaart uit 1908 is ingetekend.

Voor de locatie is middels een scoretabel een waardering opgesteld. Deze scoretabel is hieronder opgenomen (zie Tabel 2). In deze scoretabel zijn beoordelingen gegeven voor de onderdelen fysieke kwaliteit en inhoudelijke kwaliteit. Het onderdeel beleving is over het algemeen te subjectief om te kunnen beoordelen.

Voor de fysieke kwaliteit van de vindplaats worden twee factoren beoordeeld: de gaafheid en de conservering. De gaafheid van de vindplaats scoort hier laag. Er zijn alleen vier sleuven met zand en leisteen gevonden. Weliswaar is veel ander, onder andere romeins, vondstmateriaal aangetroffen, maar dit is vooral afkomstig uit secundaire context. Binnen het onderzochte gebied is daarmee van een vindplaats nauwelijks sprake. De

conserveringsgraad scoort binnen het onderzochte gebied gemiddeld. Anorganisch materiaal blijft redelijk intact. Voor organisch materiaal is de conserveringsgraad laag.

De inhoudelijke kwaliteit van de vindplaats is van groter belang. De informatiewaarde is op basis van het voorliggend onderzoek laag, omdat in het onderzochte gebied nauwelijks van een vindplaats sprake is. De ensemblewaarde van de vindplaats is echter matig. In de nabije omgeving van het plangebied zijn veel archeologische vondsten gedaan. De representativiteit van de vindplaats scoort laag, omdat de resultaten tot dusver niet aansluiten bij de resultaten van eerdere onderzoeken rond het plangebied, wat waarschijnlijk veroorzaakt wordt door eerdere verstoring van het plangebied.

Tabel 2. Puiflijk, Oude Koningstraat: Scoretabel waardestelling vindplaats.

Waarden	Criteria	Scores			
		hoog	middel	laag	totale score
Beleving	Schoonheid	wordt niet gescoord			
	Herinneringswaarde	wordt niet gescoord			
Fysieke kwaliteit	Gaafheid			1	≥5 behoudenswaardig 3
	Conservering		2		
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	wordt niet gescoord			≥7 behoudenswaardig 4
	Informatiewaarde			1	
	Ensemblewaarde	2			
	Representativiteit		1		

6. Conclusie

Oorspronkelijke landschap

Uit eerder onderzoek is naar voren gekomen dat het plangebied een akkerlaag bevat, liggend op zandige rivierafzettingen op de flank van een rivierduin (De Boer 2001).

6.1 Beantwoording onderzoeksvragen

Algemeen

- *Wat is de aard, omvang, ouderdom, herkomst, kwaliteit en locatie van de archeologische resten?*

Binnen het onderzochte deel van het plangebied zijn in geringe mate archeologische waarden aanwezig. Er zijn 21 spoornummers uitgedeeld, waarbij van in ieder geval vijf sporen in een coupe is vastgesteld dat het om natuurlijke sporen gaat. Gezien de aard van de overige sporen is het mogelijk dat zich ook daaronder nog recente en/of natuurlijke verstoringen bevinden. In het noorden van het onderzochte terrein zijn vier sleuven opgegraven, waarin vooral fragmenten leisteen zijn gevonden. Enkele sleuven beginnen duidelijk in de opgebrachte akkerlaag en hebben verschillende diepten. De sleuven lijken dan ook geen uitbraaksleuven te zijn. Over de ouderdom van de sleuven zelf valt weinig te zeggen, maar er zit vooral romeins materiaal in. Romeinse dakpannen en enkele scherven aardewerk worden ook in de opgebrachte akkerlaag aangetroffen, vooral in het noordelijke deel van het plangebied.

De opgebrachte akkerlaag bevat het meeste vondstmateriaal. In de akkerlaag zijn vondsten gedaan van botmateriaal, ijzer, natuursteen (dat waarschijnlijk samenhangt met de sleuven) en een grote hoeveelheid scherven. Het dateerbaar materiaal uit de akkerlaag omvat alle perioden van de ijzertijd tot en met de nieuwe tijd. Omdat het materiaal bovendien van elders zal zijn aangevoerd, levert het geen eenduidige informatie over het plangebied op. Er is in de omgeving meer materiaal uit deze perioden aangetroffen en ongeveer anderhalve kilometer ten noordoosten van het plangebied zijn gebouwen van een romeinse villa opgegraven.

- *Hebben de aangetroffen archeologische resten een relatie met uit de omgeving bekende archeologische of historische locaties en welke is dat?*

De aangetroffen archeologische resten bestaan uit sleuven met leisteen en mortel, bestaande uit een toeslag van tras en een bindmiddel van fijne steenkalk. Mogelijk is het materiaal van de romeinse villa afkomstig die anderhalve kilometer verder heeft gelegen. Ook is binnen 150 meter van de locatie van deze resten een waterput gevonden die in natuursteen was opgetrokken en die een middeleeuwse datering heeft. Op oude kaarten is geen gebouw in het plangebied aanwezig. Op basis van het voorliggend onderzoek zijn nadere uitspraken over een relatie van de gevonden resten met die uit de omgeving van het plangebied niet mogelijk.

- *Welke gegevens over de aangetroffen vindplaatsen kunnen de archeologische kennis van de regio aanscherpen?*

N.v.t. De sleuven lijken geen uitbraaksleuven te zijn en veel vondstmateriaal is afkomstig uit de opgebrachte akkerlaag.

- *Wat is het belang van de vindplaats voor de lokale, regionale en nationale geschiedschrijving?*
Op basis van het voorliggend onderzoek kan worden vastgesteld dat de vindplaats zoals die in het onderzochte deel van het terrein aanwezig is, niet van belang is voor de lokale, regionale en nationale geschiedschrijving. Er zijn geen archeologische sporen, maar er is wel vondstmateriaal uit de romeinse tijd aangetroffen, mogelijk afkomstig van de nabijgelegen romeinse villa.
- *Is er sprake van (een) behoudenswaardige vindplaats(en)?*
Binnen het plangebied is geen sprake van een behoudenswaardige vindplaats.
- *Wat kunnen de uitkomsten van het onderzoek zeggen over vergelijkbare terreinen in de omgeving?*
Omdat er nauwelijks sprake is van een vindplaats, kan hierover geen uitspraak worden gedaan. Wel kan worden vastgesteld dat archeologische resten uit de vondstlaag die in de omgeving op meerdere plekken wordt waargenomen, niet uit een gesloten archeologische context komen. De relatie van vondsten uit deze laag ten aanzien van hun vondstlocatie is daarom niet duidelijk. Het materiaal zal van buiten het plangebied afkomstig zijn, mogelijk van de nabijgelegen romeinse villa.
- *Op welke manier dient bij eventuele toekomstige graafwerkzaamheden met archeologische resten om te worden gegaan?*
Archeologisch relevante grondsporen worden op basis van dit proefsleuvenonderzoek niet verwacht binnen het plangebied. Mochten archeologische sporen en/of materiaal onverhoopt toch worden aangetroffen bij graafwerkzaamheden, dan moeten deze worden gemeld bij de bevoegde overheid (Gemeente Druen) en bij de provinciaal archeoloog (drs. P. Heeren-Hoff).
- *Indien er geen archeologische resten worden aangetroffen, wat is de reden voor de afwezigheid van archeologische resten? Welke rol hebben de natuurlijke en antropogene processen hierbij gespeeld?*
In het onderzochte deel van het plangebied komen archeologische waarden voornamelijk in secundaire context voor. Het vondstmateriaal dat afkomstig is uit de akkerlaag kan zowel uit het plangebied zelf zijn opgebracht als dat het van elders is aangevoerd. Omdat dit niet eenduidig is vast te stellen, zijn vondsten uit deze laag niet representatief voor het plangebied.
Er zijn in het onderzochte deel van het terrein weinig grondsporen gevonden en er zijn geen structuren herkend. In het noorden van het plangebied liggen vier resten van smalle sleuven die gevuld zijn met fragmenten dik, groenig leisteen en wat mortel en tufsteen. Ook is er een romeinse scherf en een aantal fragmenten romeinse dakpan aangetroffen. Verder zijn er enkele brandplekken waargenomen; deze zijn recent.
Omdat het onderliggende sediment weinig compact is, is het denkbaar dat het gebied nog tot relatief recent te veel onder invloed van een rivierloop heeft gestaan om te worden bewoond. Omdat in de nabijheid van de sleuven veel materiaal in de akkerlaag is gevonden dat vergelijkbaar is met het materiaal in dat spoor, is het denkbaar dat een eventueel archeologisch sporenniveau vrijwel volledig verploegd is.

- *In welke mate is het plangebied verstoord?*

De bodem in het plangebied is in geringe mate verstoord door bioturbatie en door een aantal recente ingravingen. Langs de noordwestelijke grens van het plangebied hebben kippenschuren gestaan. De akkerlaag zelf bestaat uit opgebracht materiaal. Enkele verstoringen zijn nog zichtbaar in de gele C-horizont; diepe verstoringen zijn in alle proefsleuven waargenomen.

Specifiek

Perioden en sites

- *Welke en hoeveel vindplaatsen zijn in het onderzoeksgebied te herkennen?*

Als de sleuven een vindplaats vormen, dan is in het onderzochte deel van het plangebied één archeologische vindplaats herkend. Het lijkt niet te gaan om uitbraaksleuven, omdat het leisteen en mortel samen met fragmenten dakpan zijn aangetroffen. Deze vondsten worden ook in de opgebrachte akkerlaag waargenomen. Bovendien zijn in de opgebrachte akkerlaag deze sleuven al te zien, hetgeen op een late datering duidt.

- *Wat is per archeologische site in het onderzoeksgebied:*

- *de ligging (inclusief diepteligging)*
- *de geologische en/of bodemkundige eenheid*
- *de omvang*
- *het type en de functie van de sites of off-site patronen*
- *de samenstelling van de archeologische resten (grondsporen en mobilia)*
- *wat is de ouderdom van de cultuurlaag*
- *de vondst- en spoordichtheid*
- *de stratigrafie, voor zover aanwezig*
- *de ouderdom, periodisering, typechronologische classificatie?*

Binnen het onderzoeksgebied ligt de mogelijke vindplaats in het noorden. De vindplaats is langs de noordelijke lange zijde van werkput 2 waargenomen en in werkput 4. Het gaat hierbij om sleuven met daarin de resten van metselwerk in natuursteen (leisteel) en mortel bestaande uit steenkalk en tras. De sleuf in werkput 2 is ingegraven in de C-horizont (het natuurlijke rivierzand) en ligt tussen 90 en 140 centimeter beneden het maaiveld (tussen circa 6,75 en 8,25 meter boven NAP). In werkput 4 zijn drie noord-zuid georiënteerde sleuven opgegraven, waarvan de middelste tot diep in de C-horizont is ingegraven (7,9 meter boven NAP).

De totale omvang van de vindplaats is voornamelijk onbekend. Dat geldt ook voor type en functie van het bouwwerk waarvan de resten zijn gevonden. De leisteel zou aangeven dat het om een relatief belangrijk gebouw gaat; de dakpannen dateren in de Romeinse tijd. Mogelijk zijn het resten die afkomstig zijn van de nabijgelegen Romeinse villa, circa anderhalve kilometer ten noordoosten van het plangebied.

De sleuven bevatten dikke fragmenten leisteel. De leisteel is ook in de opgebrachte akkerlaag gevonden. Hetzelfde geldt voor de dakpan fragmenten.

De cultuurlaag die in het vooronderzoek is waargenomen, blijkt uit het voorliggend onderzoek een akkerlaag te betreffen die bestaat uit aangevoerd materiaal (esdek). In deze laag zijn vondsten gedaan van met name aardewerk daterend uit alle perioden vanaf de ijzertijd tot en met de late nieuwe tijd. Bovendien is de kans groot dat ten minste een deel van het vondstmateriaal met de opgebrachte grond is aangevoerd. Om deze redenen is de akkerlaag op basis van het vondstmateriaal niet eenduidig te dateren.

Wat betreft de vondsten komen die voornamelijk uit de opgebrachte akkerlaag en uit de vier sleuven met leisteenpuin. De spoordichtheid is laag: vier sleuven en enkele recente brandplekken, verder recente of dierlijke verstoringen.

De stratigrafie laat de sleuven reeds in de akkerlaag onder de huidige bouwvoor zien. Onder de opgebrachte akkerlaag is de gele C-horizont. Van zowel de brandplekken als de sleuven loopt één diep tot in de C-horizont door. Nadere uitspraken over de stratigrafie van de vindplaats zijn op dit moment niet van toepassing. Dit geldt eveneens voor de ouderdom, periodisering en typonchronologische classificatie van de vindplaats. Materiaal uit de sleuven en uit de opgebrachte laag dateren vooral in de Romeinse tijd, maar in de opgebrachte laag komt ook ijzertijd materiaal en middeleeuws/nieuwe tijds materiaal voor.

Landschap en bodem

- *Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de vindplaatsen (geologie en geomorfologie)?*
 De grondsporen bevinden zich deels in de akkerlaag en deels in de C-horizont, die ter plaatse bestaat uit geelbruin (10YR5/4), goed gesorteerd, matig grof en matig afgerond rivierzand (ZS1), dat op de flank van een rivierduin is afgezet.
- *Wat is de bodemopbouw binnen het plangebied? Komt de bodemopbouw in het plangebied overeen met de verwachting uit het booronderzoek?*
 De bodemopbouw in het plangebied bestaat uit een bouwvoor van donker grijsbruin zand, met daaronder overeenkomstig de resultaten van het booronderzoek een akkerlaag van donkergrijs zand met daarin archeologisch materiaal uit alle perioden vanaf de Romeinse tijd en daaronder de C-horizont zoals die hierboven beschreven is. De akkerlaag varieert in dikte van 40 centimeter in het noorden tot 60 centimeter in het zuiden van het plangebied. In het westelijke deel van werkput twee is geen bouwvoor aanwezig. In plaats hiervan ligt geel, sterk gevlekt, opgebracht zand dat is aangevoerd om het terrein na de sloop van de kippenschuren die er hebben gestaan te egaliseren. De bodemopbouw komt daarmee grotendeels overeen met de verwachting op basis van het eerder uitgevoerde booronderzoek. Kleibrokken of kleilagen zijn in het plangebied niet gezien. Ook was tijdens het onderzoek de bouwvoor zandiger dan is waargenomen tijdens het booronderzoek in 2001; van een bouwvoor in zavel was tijdens het voorliggend onderzoek geen sprake.
- *Wat is de paleo-ecologische context van het onderzoeksgebied? Liggen in het onderzoeksgebied locaties die voor pollenanalyse bemonsterd kunnen worden?*
 Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn geen paleo-ecologische resten gevonden. Ook zijn geen bemonsterbare locaties waargenomen.
- *Is er sprake van processen van erosie, laterale verplaatsing, afdekking?*
 Boven de C-horizont is een akkerlaag opgebracht. Volgens de huidige eigenaar is op het terrein in het recente verleden veel met grond geschoven. De akkerlaag was niet homogeen en bevatte materiaal vanaf de ijzertijd tot en met de nieuwe tijd C.
- *In hoeverre is het bodemprofiel binnen het plangebied verstoord?*
 De bodem in het plangebied is verstoord door bioturbatie en door een aantal recente ingravingen. Langs de noordwestelijke grens van het plangebied hebben kippenschuren gestaan, maar uit het noordelijke profiel dat in werkput 2 binnen de omtrekken van deze

schuren is gedocumenteerd blijkt dat deze verstoring maximaal tot in de top van de akkerlaag reikt. De akkerlaag zelf bestaat uit opgebracht materiaal en is deels vergraven.

Advies

Uit het waarderend proefsleuvenonderzoek is gebleken dat binnen het plangebied nauwelijks van een archeologische vindplaats sprake is. Naar aanleiding van de gevonden grondsporen en aardewerkscherven is een scoretabel voor de waardering van de vindplaats opgesteld (Tabel 2). Op basis van deze scoretabel is vastgesteld dat het onderzochte deel van de locatie voor wat betreft archeologie niet behoudenswaardig is.

De vindplaats is van matige tot slechte kwaliteit, waardoor verwacht wordt dat het terrein geen belangrijke informatie met betrekking tot archeologie op zal leveren. De vindplaats bevat een viertal sleuven met leisteen, mortelresten en fragmenten dakpan; dit materiaal is ook in de opgebrachte akkerlaag aangetroffen. Verder zijn er enkele recente brandplekken waargenomen.

Er wordt geadviseerd om in het plangebied geen verder archeologisch onderzoek te laten uitvoeren. Mochten er tijdens graafwerkzaamheden onverhoopt archeologische waarden worden ontdekt, dienen deze te worden gemeld bij de bevoegde overheid: Gemeente Druten, postbus 1, 6650 AA Druten, telefoon: 14 0487 en bij de provinciaal archeoloog, drs. P. Heeren-Hoff, Provincie Gelderland, postbus 9090, 6800 GX Arnhem, e-mail: p.heeren@gelderland.nl, telefoon: 026-359 9778.

Literatuur

- Boer, G.H. de, 2001. *Drie Woningbouwlocaties te Puiflijk, Gemeente Druten. Een Aanvullende Archeologische Inventarisatie*. RAAP-Rapport 680. RAAP bv, Weesp.
- Buro SRO, 2012. *Bestemmingsplan Kom Puiflijk*. Buro SRO B.V., Utrecht.
- Centraal College van Deskundigen (CCvD), 2013. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) Landbodems*, versie 3.3, Gouda.
- Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer, 2001. *Palaeogeographic Development of the Rhine-Meuse Delta, The Netherlands*. Van Gorcum, Assen.
- Cohen, K.M., E. Stouthamer, H.J. Pierik & A.H. Geurts, 2012. *Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn-Maas Delta / Rhine-Meuse Delta Studies' Digital Basemap for Delta Evolution and Palaeogeography*. Dept. Fysische Geografie, Universiteit Utrecht
- Diependaal, S., 2014. *Programma van Eisen Oude Koningstraat (ong.) te Puiflijk (Druten), Gemeente Druten*. Econsultancy bv, Doetinchem.
- Enckevort, H. van, 2012. *Gebundelde sporen: enkele kanttekeningen bij aardewerk en nederzettingen uit Romeins Nederland*. Hoofdstuk 11.2 De villa Druten-Klepperhei, pp. 232-245. Via openaccess.leidenuniv.nl.
- Hulst, R.S., 1980. *Druten-Klepperhei, Vorbericht der Ausgrabungen einer römischen Villa*. *Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek*, jaargang 28, 1978: 133-151.
- Mittendorff, E., zonder jaartal (a). *Keramiek van de Vroege en Volle Middeleeuwen, ca 500 – 1250*. Saxion Next/Archeologie Deventer, Deventer.
- Mittendorff, E., zonder jaartal (b). *Keramiek uit de Volle en Late Middeleeuwen*. Saxion Next/Archeologie Deventer, Deventer.
- Peters, W.J.Th., L.J.F. Swinkels & E.M. Moormann, 1980. *Die Wandmalereien der römischen Villa und die Frage der Felderdekoration in den europäischen römischen Provinzen*. *Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek*, jaargang 28, 1978: 153-197.
- Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RDMZ), september 2003. *Het gebruik van Kalkmortel*. RDMZ Info Restauratie en Beheer 37. Rijksdienst voor de Monumentenzorg, Amersfoort.
- Stichting voor Bodemkartering, 1983. *Bodemkaart van Nederland 1:50000. Algemene begrippen en indeling*. StiBoKa, Wageningen.
- Stichting voor Bodemkartering, 1972. *Bodemkaart van Nederland 1:50000. Blad 39 Oost Rhenen*. StiBoKa, Wageningen.
- Stichting voor Bodemkartering, 1973. *Toelichting op de Bodemkaart van Nederland 1:50000. Blad 39 Oost Rhenen*. StiBoKa, Wageningen.
- Schilders, E., A. van der Leest, H. Stam en H. Wonink, 2005. *Grote Historische Topografische Atlas Gelderland +/- 1905, schaal 1:25.000*. Uitgeverij Nieuwland, Tilburg. Kaart 531.
- Schmitz, D., 2010. *Gestempelte Ziegel von Zivilen Herstellern in der CCAA. Neufunde der Jahre 2003 bis 2008*. In: *Kölner Jahrbuch 43*. Gebr. Mann Verlag, Keulen.
- Ten Cate, J.A.M. & G.C. Maarleveld, 1977. *Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50000. Toelichting op de Legenda*. StiBoKa, Wageningen.
- Wolters – Noordhoff Atlasproducties, 1990. *Grote Historische Atlas van Nederland 1:50 000, deel 3: Oost-Nederland 1830 – 1855*. Wolters – Noordhoff Atlasproducties, Groningen. Kaart 110 / 111.

Internet:

Actueel Hoogtebestand Nederland (www.ahn.nl). Rijkswaterstaat, Adviesdienst Geo-informatie en ICT.

ARCHIS 2. <http://archis2.archis.nl/> Het online registratie- en informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).

Bing Maps (<http://www.bing.com/maps/>)

Bodemkaart. Alterra [ARCHIS].

Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de RCE [ARCHIS].

Geomorfologische Kaart. Alterra [ARCHIS].

Google Earth.

http://www.druten.nl/plaatselijk-nieuws/bekendmakingen_41513/item/vaststelling-van-de-cultuurhistorische-waardenkaart_31259.html

Kadaster. www.kadaster.nl

WatWasWaar. www.watwaswaar.nl

www.ru.nl

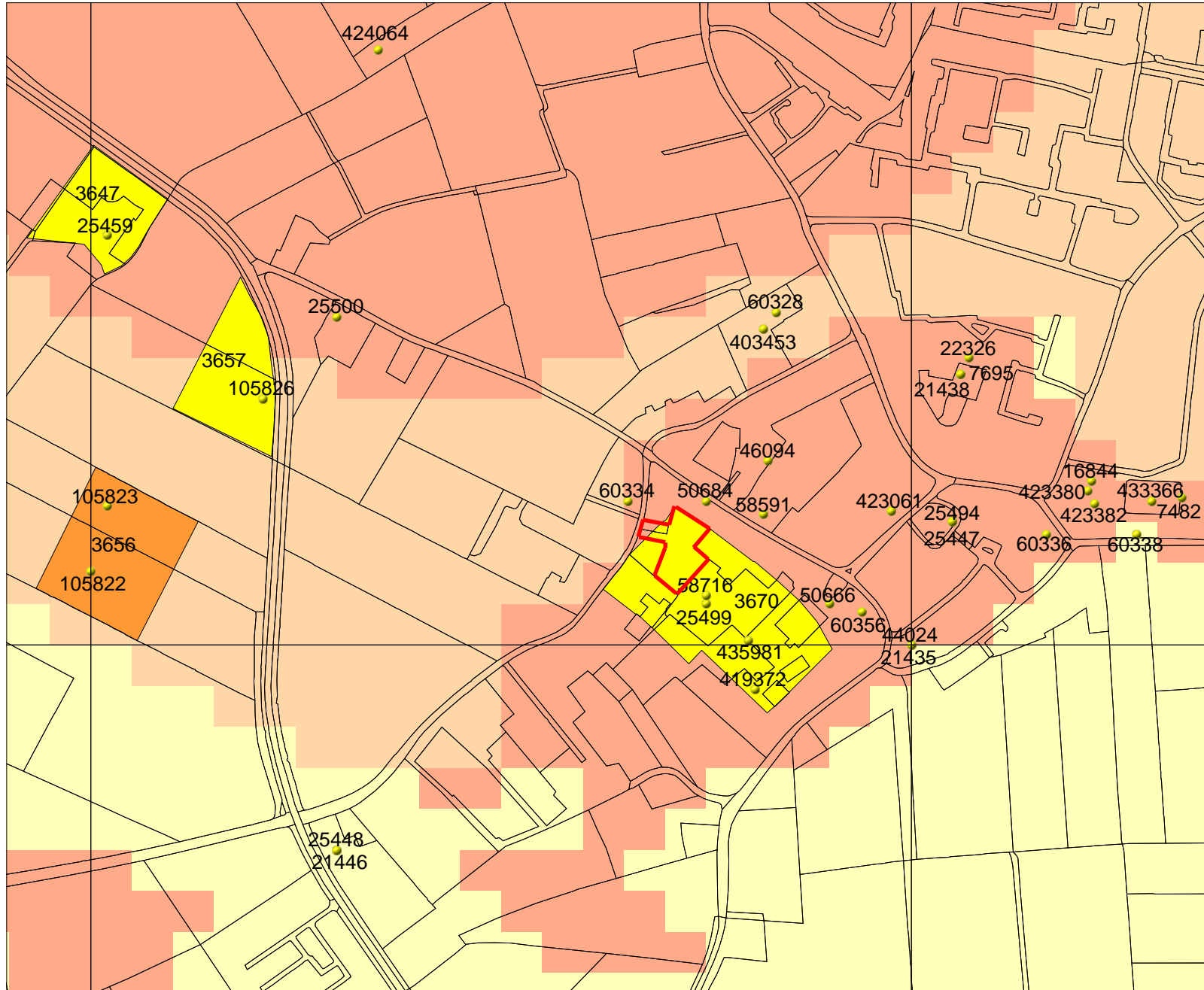
Appendix I: Archeologische periode-indeling

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP – 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP	romeinse tijd:	
paleolithicum laat B:	18.000 BP – 8.800 vC	romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
		romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum:		romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	middeleeuwen:	
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
		middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd:		nieuwe tijd:	
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	nieuwe tijd A:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC	nieuwe tijd B:	1.650 - 1.850 nC
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd C:	1.850 – heden
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC		
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC		
Jonge Dryas:	12.850 – 10.950 BP		
Weichselien		vC.:	voor Christus
Vroeg-Weichselien:	115.000 – 73.000 BP	nC:	na Christus
Midden-Weichselien:	73.000 – 13.000 BP	BP:	Before Present; Present = 1950
Laat-Weichselien:	13.000 – 10.000 BP		

Puiflijk, Oude Koningstraat

Appendix II: In ARCHIS bekende archeologische waarden en verwachting

169373 / 432783

167897 / 431578

Legenda

- GRID_1KM
 - VONDSMELDINGEN
 - WAARNEMINGEN
 - TOP10 ((c)TDN)
- MONUMENTEN**
- archeologische waarden
 - hoge archeologische waarden
 - zeer hoge archeologische waarden
 - zeer hoge arch waarden, beschermd
- IKAW**
- zeer lage trefkans
 - lage trefkans
 - middelhoge trefkans
 - hoge trefkans
 - lage trefkans (water)
 - middelhoge trefkans (water)
 - hoge trefkans (water)
 - water
 - niet gekarteerd
 - Plangebied

0 100 m

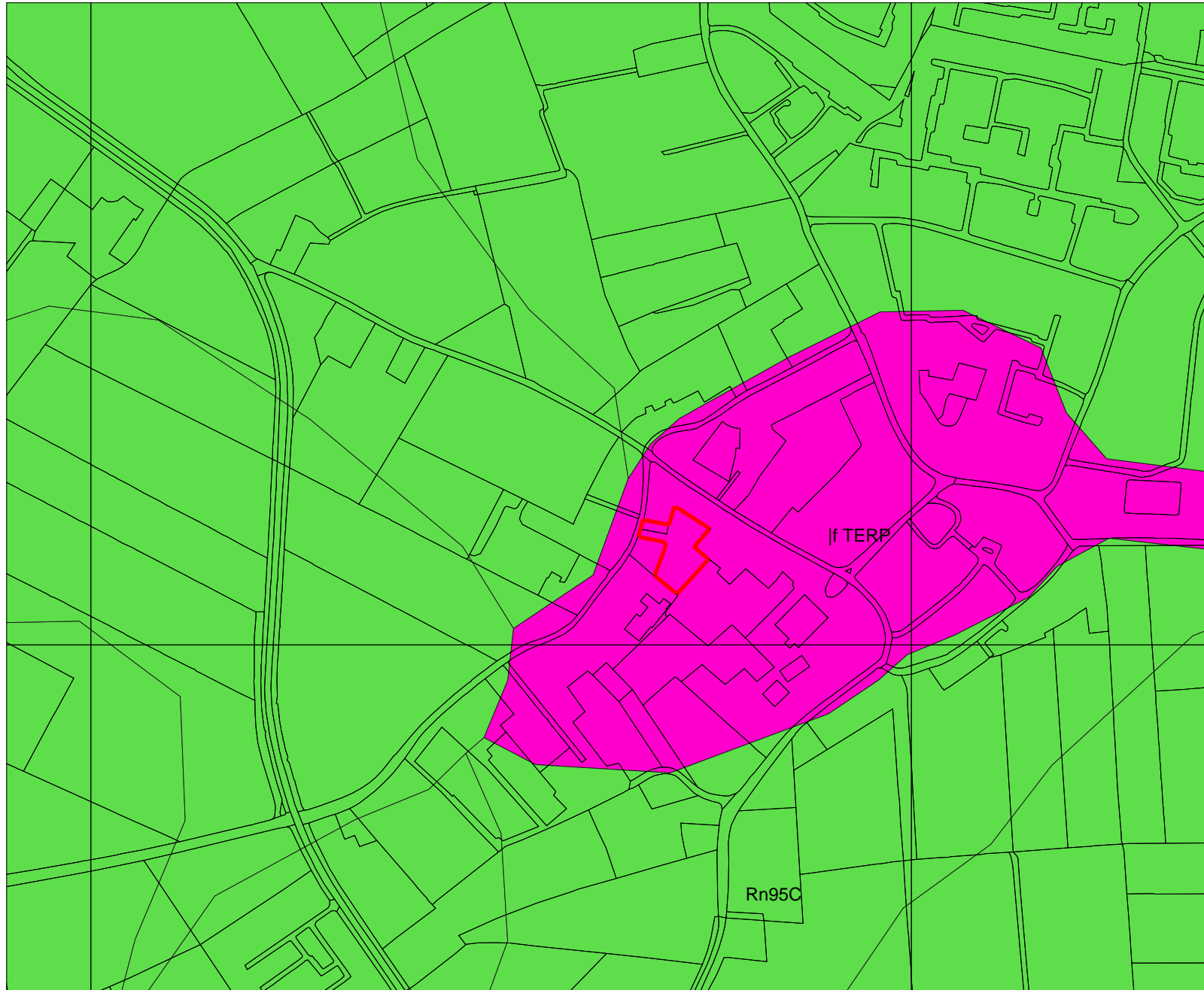

Archis2
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Puiflijk, Oude Koningstraat

Appendix III: Bodemkaart (Alterra)

169373 / 432783

Legenda

- GRID_1KM
- TOP10 ((c)TDN)

BODEM ((c)Alterra)

- Associaties
- Brikgronden
- Bebouwing
- Dijk, bovenlandstrook
- Dikke eerdgronden
- Fluviatiele afz ouder pleistoceen
- Groeve, gegraven, mijnstort
- Kalksteenverwerkingsgronden
- Oude rivierkleigronden
- Overige oude kleigronden
- Ondiepe keileemgronden
- Leemgronden
- Zeekleigronden
- Mariene afz ouder pleistoceen
- Niet-gerijpte minerale gronden
- Oude bewoningsplaatsen
- Rivierkleigronden
- Kalk lutumarme gronden
- Veengronden
- Moerige gronden
- Water, moeras
- Podzolgronden
- Kalkloze zandgronden
- Kalkhoudende zandgronden
- Plangebied

0 100 m

Archis2

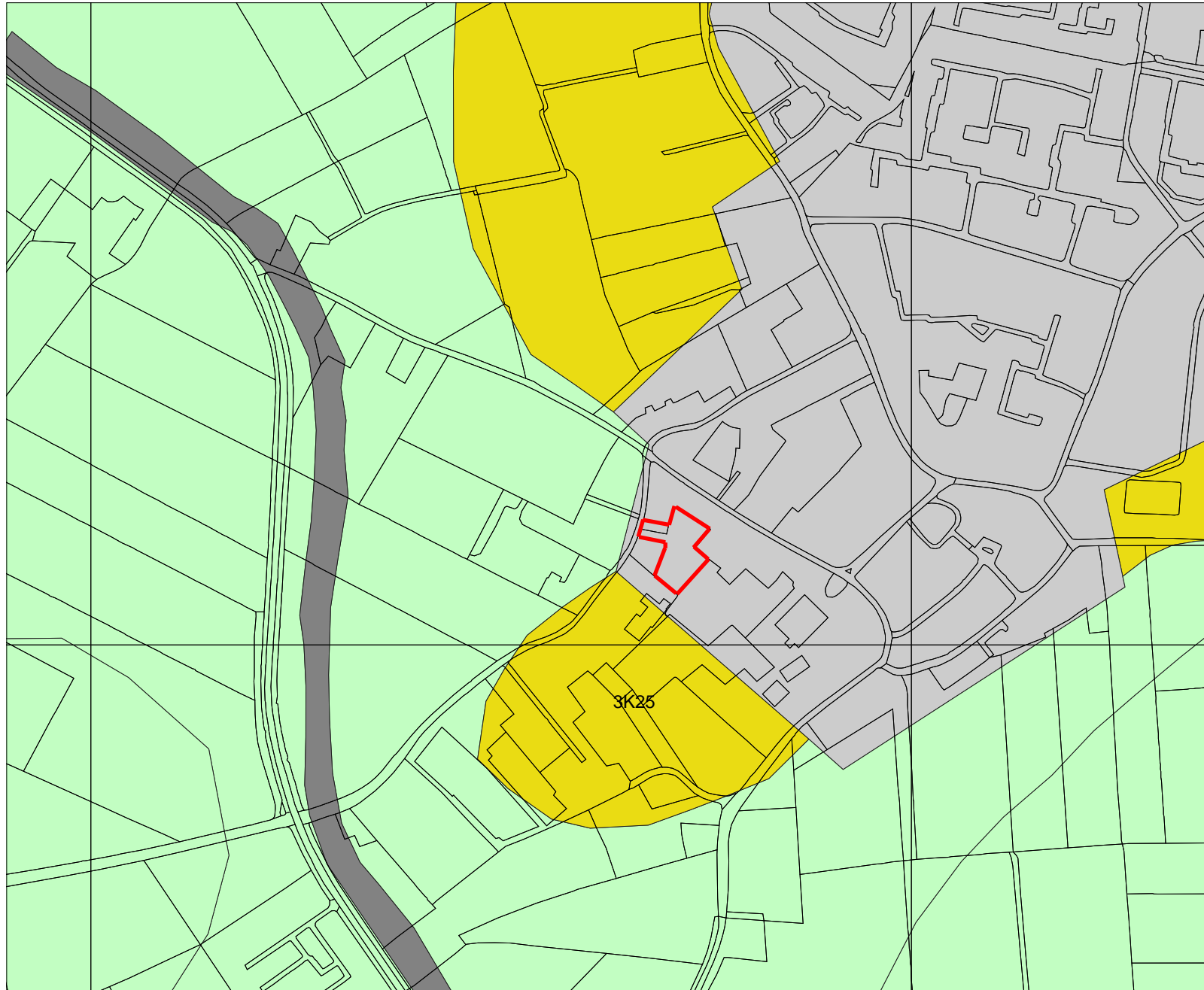
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

167897 / 431578

Puiflijk, Oude Koningstraat

Appendix IV: Geomorfologische kaart (Alterra)

169373 / 432783

Legenda

GRID_1KM

TOP10 ((c)TDN)

GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)

- Wanden
- Hoge heuvels en ruggen
- Terpen
- Hoge duinen
- Plateaus
- Terrassen
- Plateau-achtige vormen
- Waaivormige glooiingen
- Niet-waaivormige glooiingen
- Lage ruggen en heuvels
- Welvingen
- Vlakten
- Laagten
- Ondiepe dalen
- Matig diepe dalen
- Diepe dalen
- Water
- Bebouwing
- Overig (Dijken etc)
- Plangebied

0 100 m

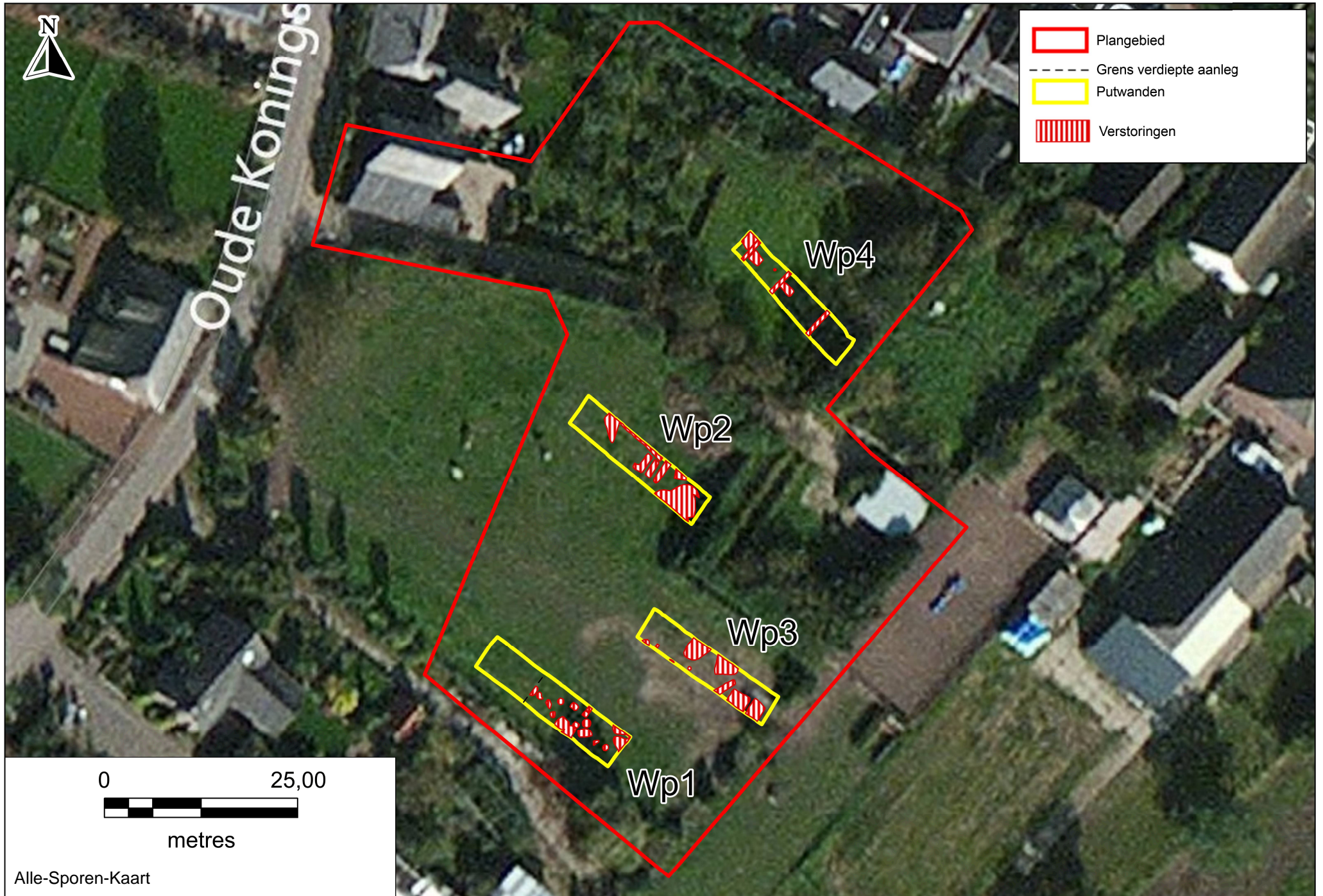

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

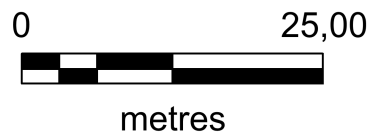
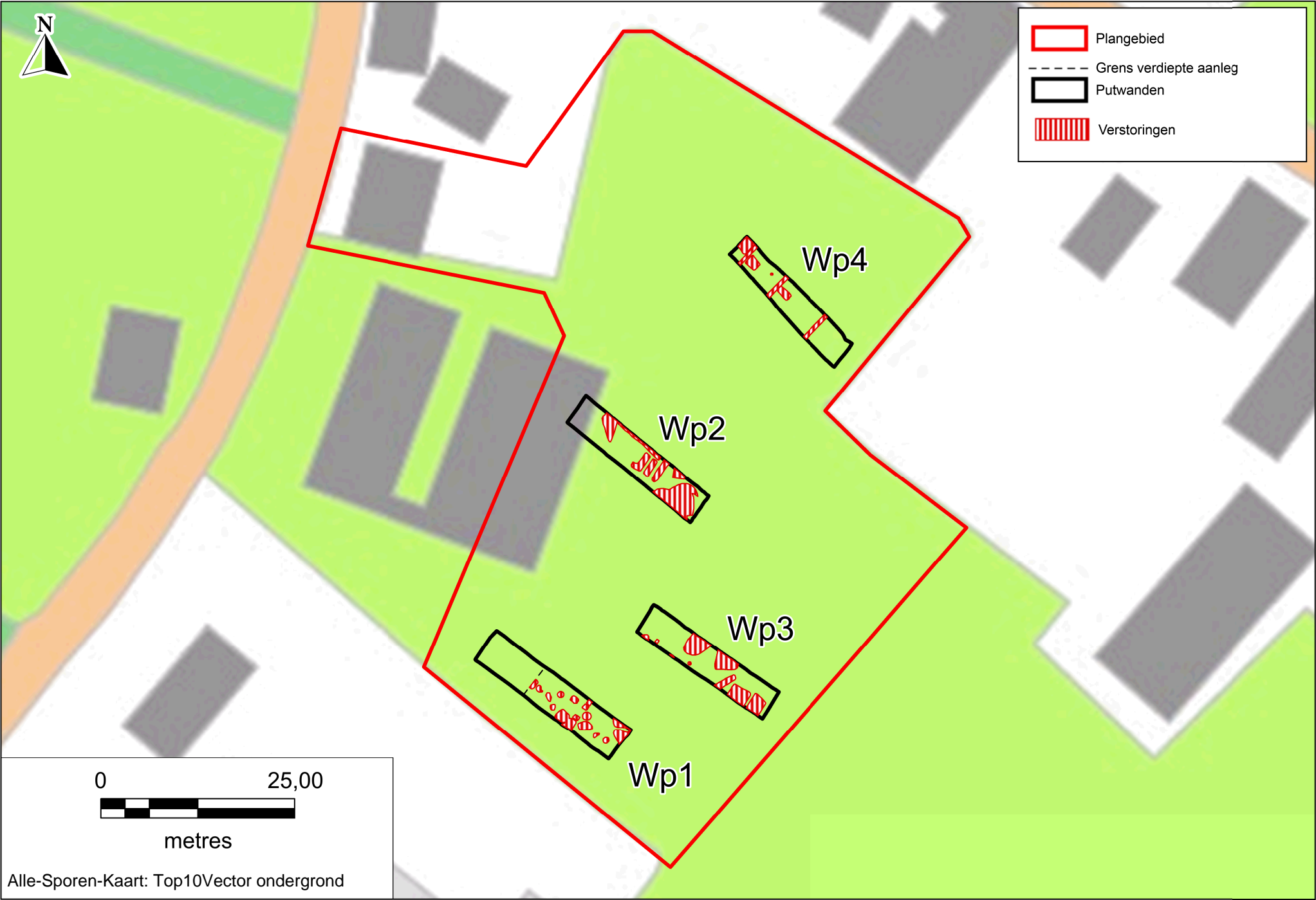
167897 / 431578

Appendix V: Veldtekeningen

	Plangebied
	Grens verdiepte aanleg
	Putwanden
	Verstorings

Alle-Sporen-Kaart: Top10Vector ondergrond

	Plangebied
	Grens verdiepte aanleg
	Putwanden
	Verstoringen

168.694/
432.090

168.691/
432.086

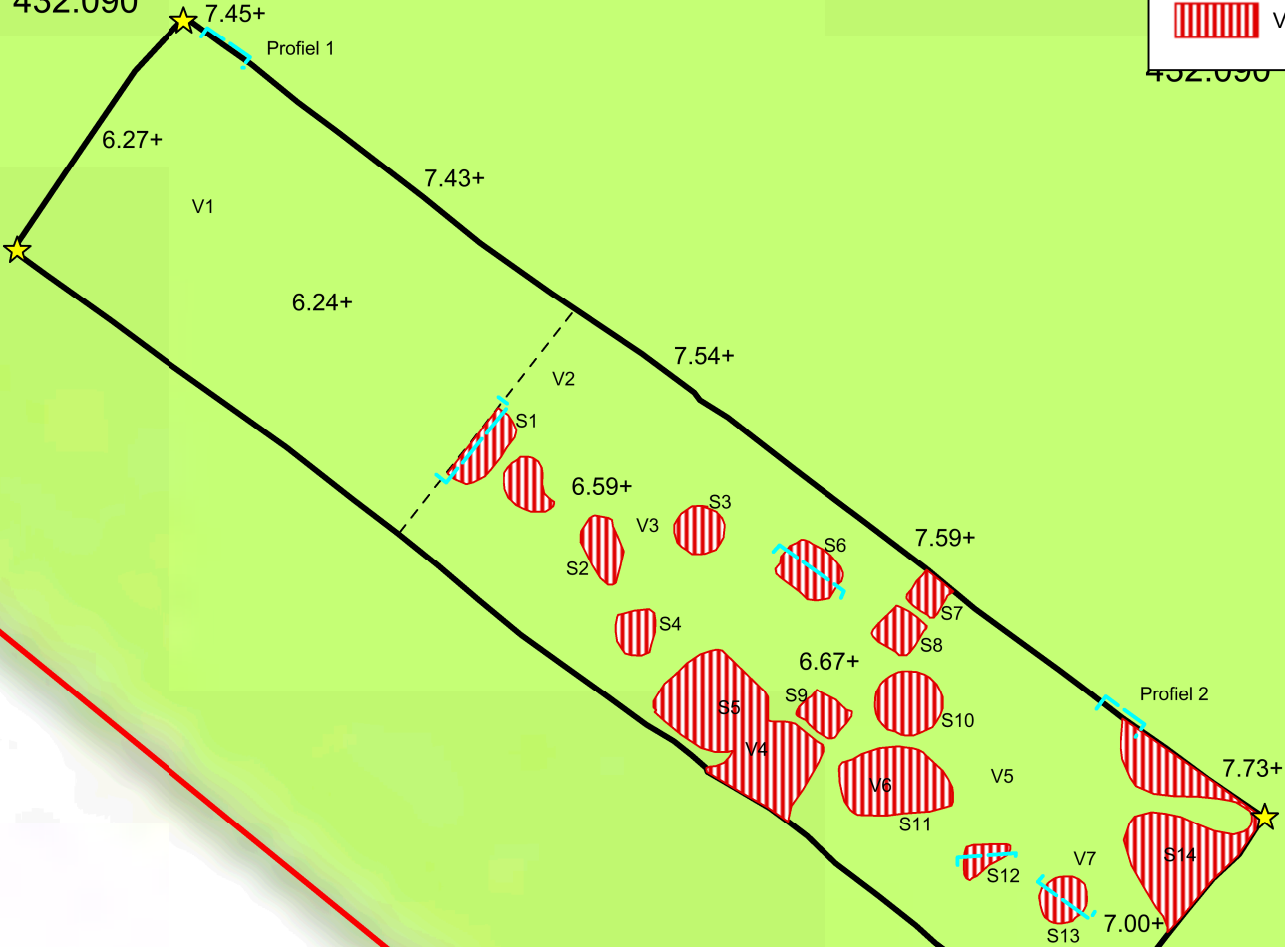
168.712/
432.077

168.709/
432.074

0 5,000

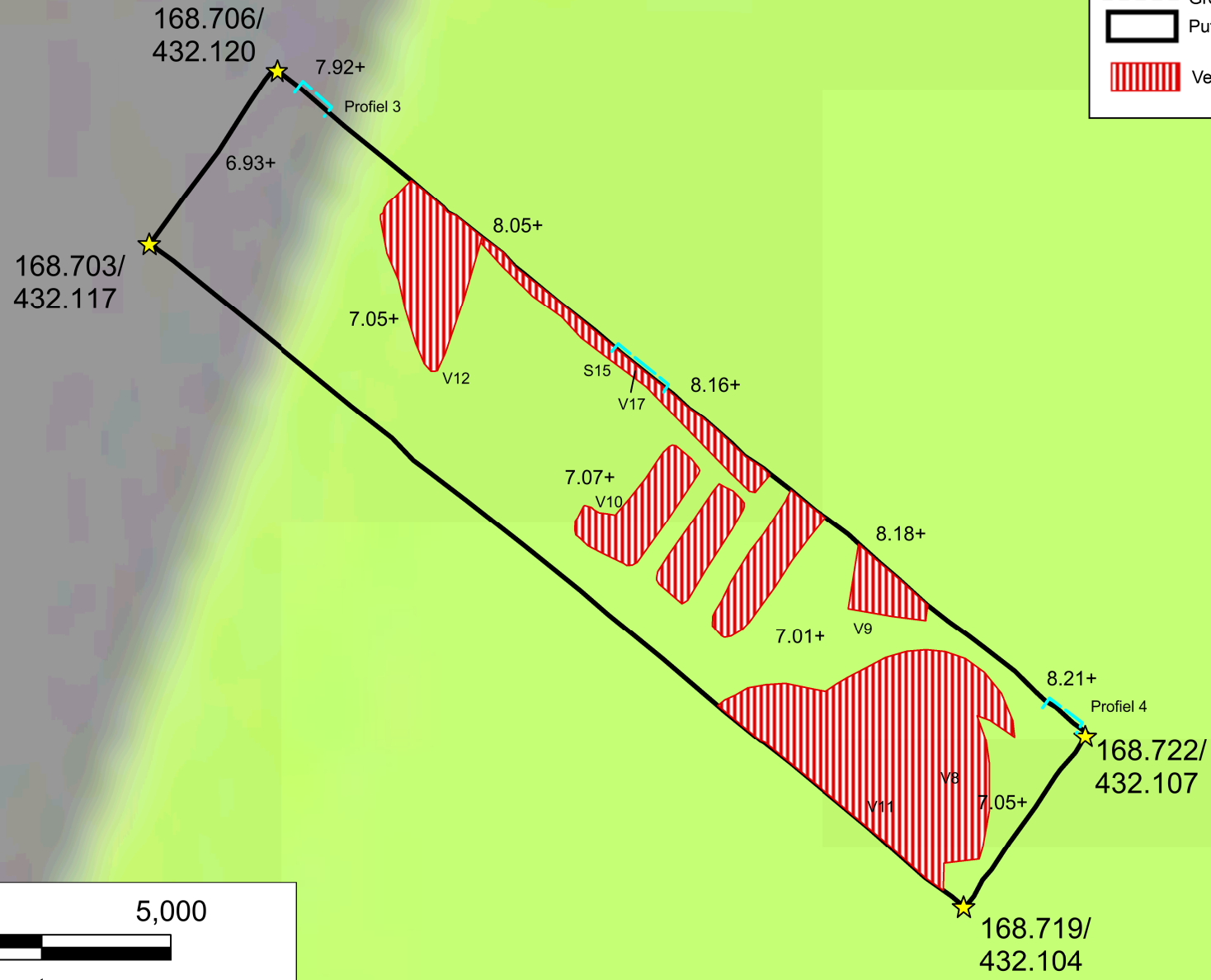
metres
Werkput 1

Legend:

- Plangebied
- Grens verdiepte aanleg
- Putwanden
- Verstoringen

0 5,000

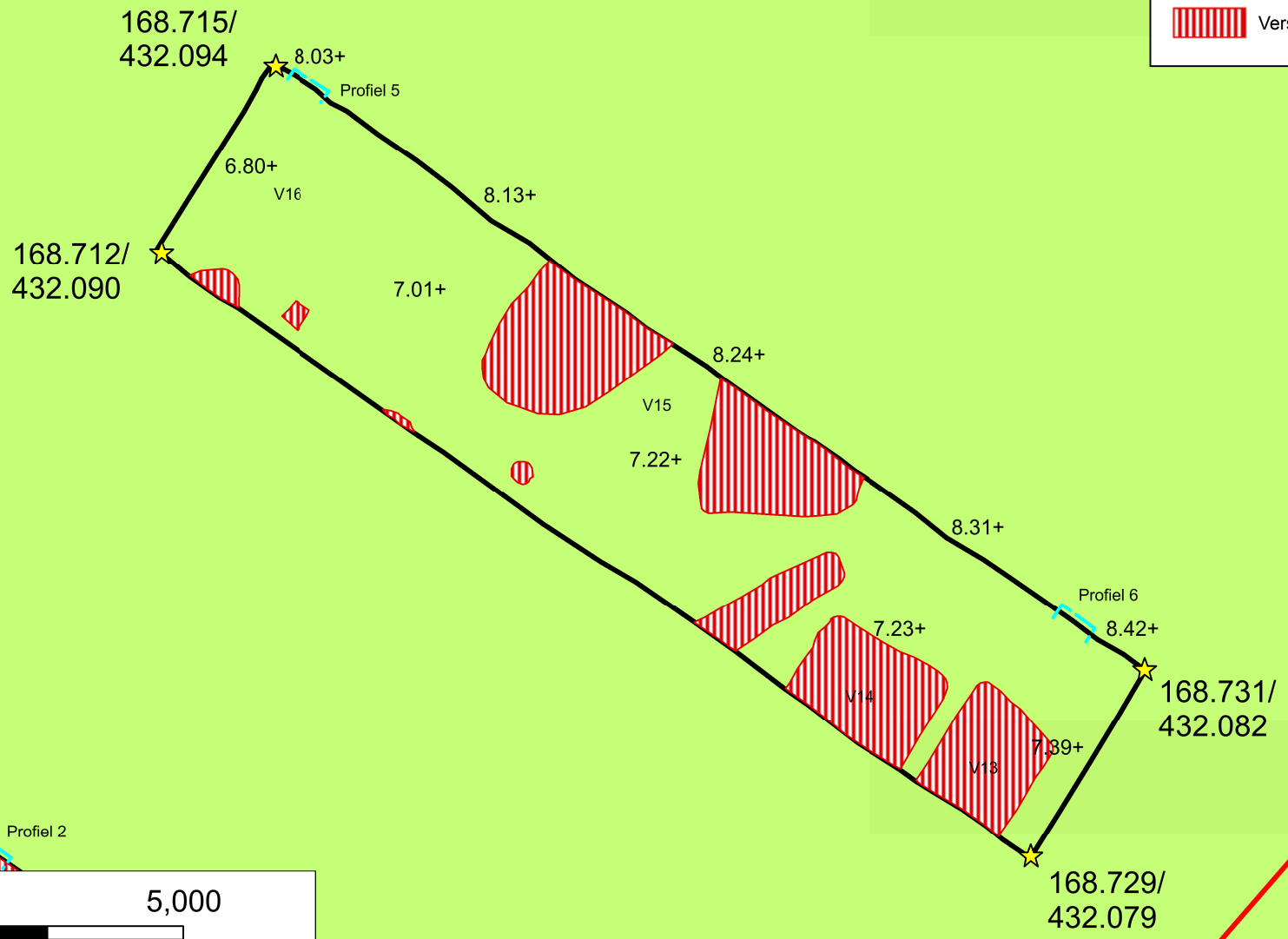

metres
Werkput 2

Legend:

- Plangebied
- Grens verdiepte aanleg
- Putwanden
- Verstoringen

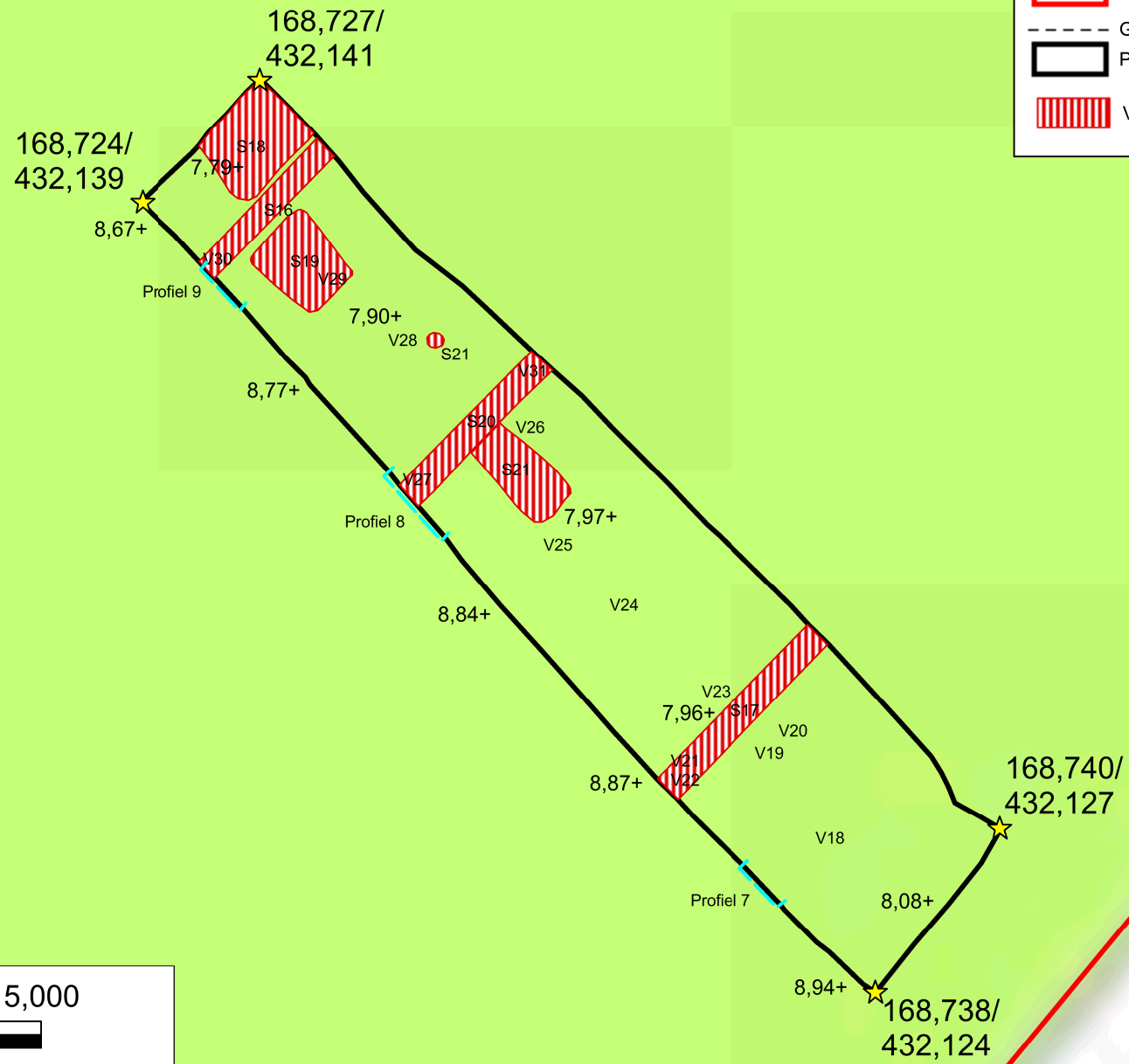

0 5,000

metres
Werkput 3

Legend:

- Plangebied
- Grens verdiepte aanleg
- Putwanden
- Verstoringen

0 5,000

metres
Werkput 4

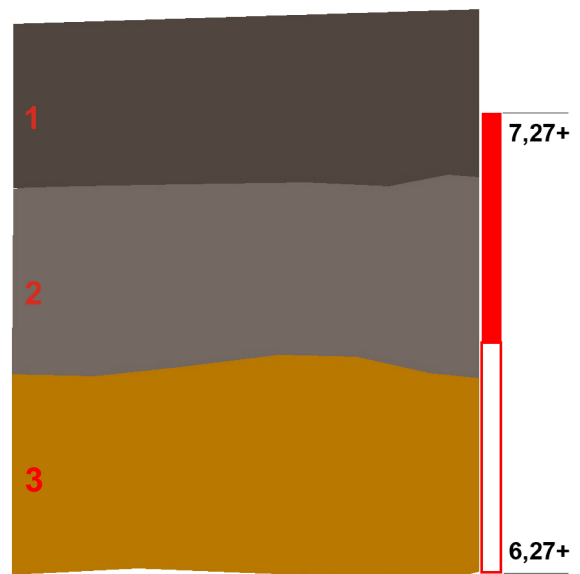
Puiflijk, Oude Koningstraat

Appendix VI: profielkolommen

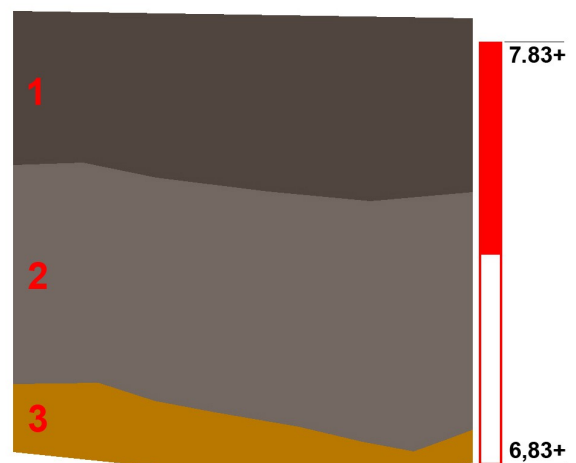
- 1: Bouwvoor, zwak siltig, matig fijn zand, donker grijsbruin (10YR2/2)
- 2: Akkerlaag, opgebracht, zwak siltig, matig fijn zand, donkergrijs (10YR3/2), geleidelijke laagovergang
- 3: C-horizont, zwak siltig, matig grof, matig afgerond zand, geelbruin (10YR5/4)
- 4: Opgebracht zand, zwak siltig, matig fijn, sterk gevlekt. Waarschijnlijk aangevoerd om het terrein na sloop van de kippenschuren te egaliseren

Profiel 1

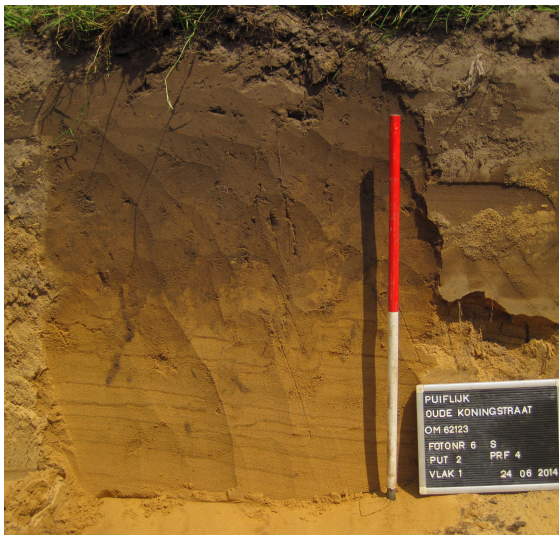

Profiel 2

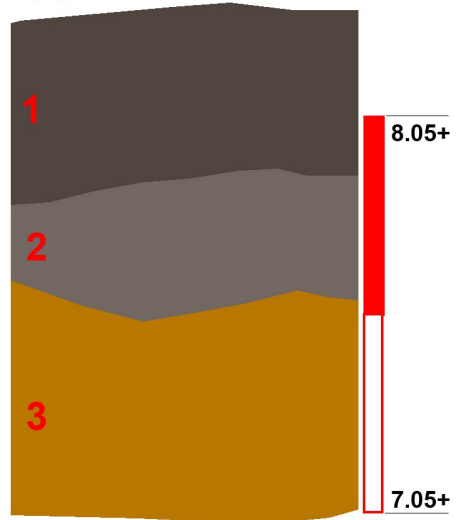

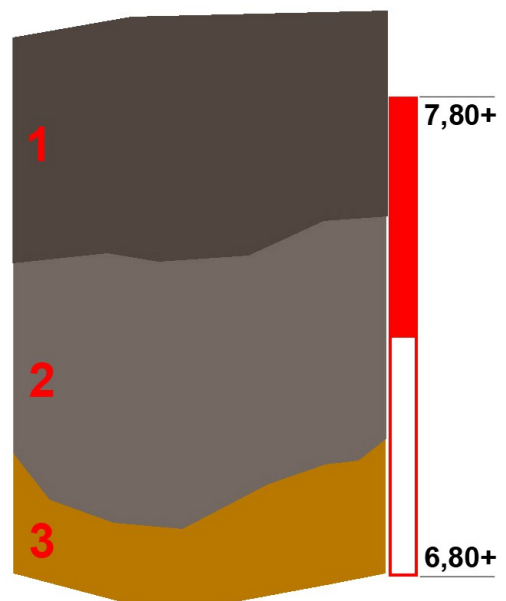
Profiel 3

Profiel 4

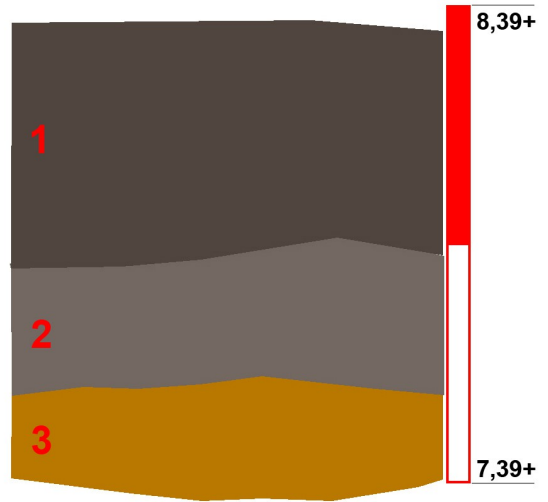

Profiel 5

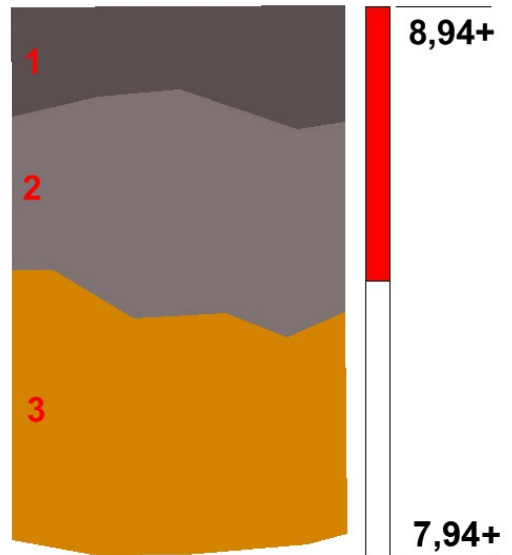

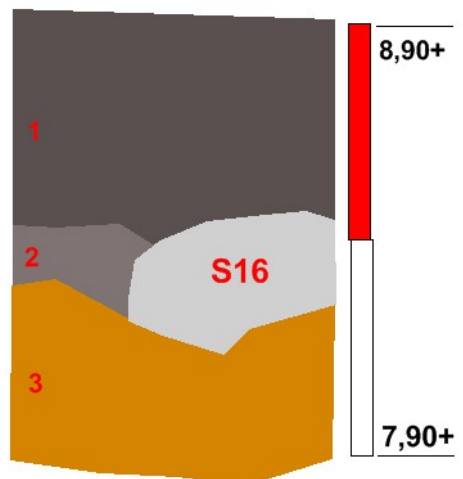
Profiel 6

Profiel 7

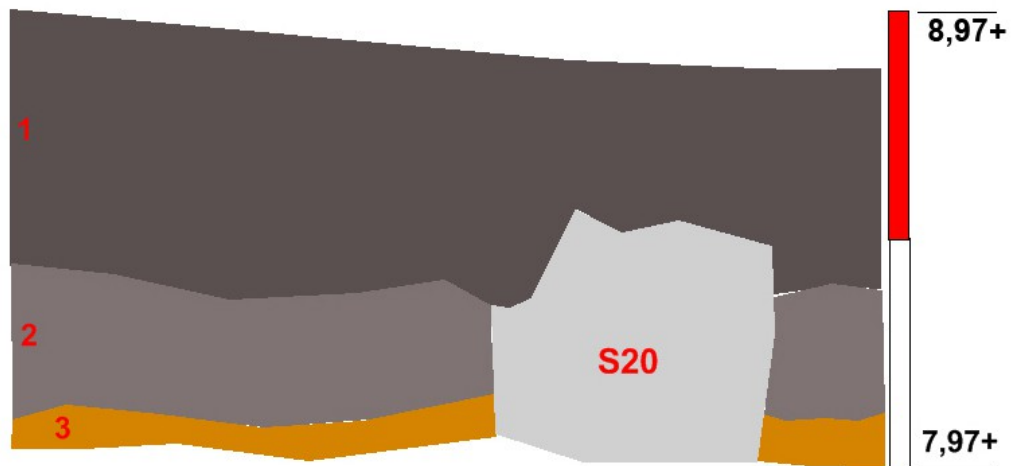

Profiel 9

Profiel 8

Puiflijk, Oude Koningstraat

Appendix VII – Vondstenlijst

Vondstnr	Categorie	Verzamelwijze	Type	Vorm	Aantal	Gewicht (gr.)	Rand/Wand/ Bodem/Deco	Datering	Datering (ABR)	Deselectie
1	KER	Aanleg vlak	Inheems Romeins	Vorraadpot/-vat	15	180,4	Wandscherven. 2x besmeten	12 – 450 nC	ROM	
1	KER	Aanleg vlak	Bouwkeramiek	Baksteen	5	113,2		1200 – 1900	LMEA – NT	x
1	KER	Aanleg vlak	Kogelpot	Kogelpot	6	21,7	6x wand	1000 – 1250	VMED – LME	
1	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Indet.	1	3,7	1x wand	1150 – heden	LME – NT	
1	KER	Aanleg vlak	Industrieel witbakkend	Bord	1	5,4	1x bodem	1750 – heden	NTB/C	x
1	SXX	Aanleg vlak	Indet.	Indet.	2	40,2		Indet.		x
1	MFE	Aanleg vlak	Nagel	Draadnagel	1	9,1		1850 – heden	NTC	x
1	ODB	Aanleg vlak	Tand	Indet.	1	26,8		Indet.		x
2	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Indet.	2	5,6	2x wand	1150 – heden	LME-NT	
2	KER	Aanleg vlak	Industrieel wit	Kom	1	8,8	1x wand, polychrome opdruk	1847 – heden	NTC	x
2	KER	Aanleg vlak	Gresbuis	Gresbuis	1	11,5	1x wand	1850 – heden	NTC	x
2	XXX	Aanleg vlak	Asbest	Plaat	1	7,9		1950 – heden	NTC	x
3	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Baksteen	2	24,0		1200 – 1900	LMEA – NT	x
4	KER	Aanleg vlak; spoor 5	Roodbakkend	Baksteen	4	133,9		1200 – 1900	LMEA – NT	x
4	SXX	Aanleg vlak; spoor 5	Leisteen	Daklei	1	15,3		1050 – heden	LME – NT	x
5	KER	Aanleg vlak	Grijsbakkend	Indet.	1	25,3	1x wand	1150 – 1550	LME	
5	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Baksteen	1	82,5		1200 – 1900	LME – NT	x
6	KER	Aanleg vlak; spoor 11	Roodbakkend geglazuurd	Indet.	1	1,9	1x wand	1250 – 1900	LME – NT	

Vondstnr	Categorie	Verzamelmwijze	Type	Vorm	Aantal	Gewicht (gr.)	Rand/Wand/ Bodem/Deco	Datering	Datering (ABR)	Deselectie
6	SXX	Aanleg vlak; spoor 11	Indet.	Indet.	1	10,7		Indet.		
7	KER	Aanleg vlak	Grijsbakkend	Indet.	1	11,8	1x wand	1150 – 1550	LME	
8	KER	Aanleg vlak	Steengoed, Siegburg	Kan	4	74,7	1x rand met oor, alle: met blos	1400 – 1550	LMEB	
8	KER	Aanleg vlak	Kogelpot	Kogelpot	5	36,4	5x wand	700 – 1250	VMEC – LME	
8	KER	Aanleg vlak	Knikwand	Kan of pot	1	9,4	1x wand (knik)	450 – 725	VMEA/B	
8	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend geglazuurd	Bord	1	11,6	1x bodem	1700 – 1900	NTB/C	x
8	KER	Aanleg vlak	Witbakkend, Siegburg	Indet.	1	19,3	1x wand; groeven en bruine glazuur	1300 – 1550	LMEB	
8	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Dakpan	1	295,3	Plat, met inkeping		ROM	
8	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Dakpan	2	763,8	Plat		ROM	
8	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Baksteen	6	794,7		1200 – 1900	LME – NT	x
8	SXX	Aanleg vlak	Indet.	Indet.	4	120,8		Indet.		x
8	SXX	Aanleg vlak	Indet.	Indet.	4	134,1		Indet.		x
8	ODB	Aanleg vlak	Indet.	Indet.	5	30,5		Indet.		x
9	SXX	Aanleg vlak	Indet.	Indet.	8	734,8		Indet.		x
10	SXX	Aanleg vlak	Tufsteen	Metselsteen	1	2.404,4		Indet.		
10	SXX	Aanleg vlak	Indet.	Indet.	1	40,6		Indet.		x
11	KER	Aanleg vlak	Steengoed, Siegburg	Kan	1	6,0	Rand, onregelmatige, dekkende glazuur	1500 – 1632	NTA	x
11	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Dakpan	2	279,2	Plat		ROM	x
11	SXX	Aanleg vlak	Indet.	Indet.	3	772,1		Indet.		x
11	MFE	Aanleg vlak	IJzer	Nagel	1	29,6		Indet.		x
12	KER	Aanleg vlak	Steengoed,	Kruik	1	13,6	1x wand, bruine	1500 – heden	NT	x

Vondstnr	Categorie	Verzamelmwijze	Type	Vorm	Aantal	Gewicht (gr.)	Rand/Wand/ Bodem/Deco	Datering	Datering (ABR)	Deselectie
			Frechen/ Langerwehe/ Raeren				engobe en dunne zoutglazuur			
12	SXX	Aanleg vlak	Leisteen	Metselsteen	5	6.496,7	Mortel; ws. uit S15		ROM?	x
13	KER	Aanleg vlak	Kleipijp	Ovoïde, type 3, fijne kwaliteit	1	5,4	Ketelrand, radstempel	1730 – heden	NTB/C	x
14	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend geglazuurd	Kom	1	5,1	1x rand	1700 – 1900	NTB/C	x
14	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Baksteen	2	12,0		1200 – 1900	LMEB – NT	
14	KER	Aanleg vlak	Grijsbakkend	Indet.	1	3,3	1x wand, groene glazuur binnenzijde	1150 – 1550	LME	
14	MFE	Aanleg vlak	IJzer	Indet.	1	265,8	Sterk verkit	Indet.		
15	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend geglazuurd	Indet.	1	18,0	Bi.+bu. glazuur, buiten donkerbruin; Tegelse zwartgoed?	1700 – 1900	NTB/C	x
16	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Baksteen	2	50,2		1200 – 1900	LMEB – NT	
16	KER	Aanleg vlak	Industrieel witbakkend	Beugelsluiting	1	16,6	Tinglazuur	1875 – heden	NTC	x
16	SXX	Aanleg vlak	Kalksteen	Indet.	2	28,3		Indet.		x
16	MFE	Aanleg vlak	IJzer	Nagel	1	26,0		Indet.		x
17	SXX	Coupe S15	Leisteen	Indet.	9	663,4			ROM?	
17	MORTEl	Coupe S15	Mortel	Indet.	2	57,7			ROM?	?x
18	SXX	Aanleg vlak	Tufsteen	Metselsteen	5	230,6			ROM?	
18	SXX	Aanleg vlak	Leisteen	Metselsteen	1	18,2			ROM?	
18	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Dakpan	2	79,0	Bol fragment		ROM	
18	KER	Aanleg vlak	Indet.	Indet.	1	21,6		Indet.		
19	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Dakpan	2	3.293,3	Randen, plat , 1		ROM	

Vondstnr	Categorie	Verzamelwijze	Type	Vorm	Aantal	Gewicht (gr.)	Rand/Wand/ Bodem/Deco	Datering	Datering (ABR)	Deselectie
							met S merk en inkeping			
20	KER	Aanleg vlak	Geverfde waar	Kan	1	6,6	Wand met zandbestrooiing		ROM	
21	KER	Spoor 17	Roodbakkend	Dakpan	2	532,6	Platte fragmenten		ROM	
21	SXX	Spoor 17	Zandsteen	Vloertegels	2	289,3	Fragmenten, 1 cm dik	Indet.		
21	SXX	Spoor 17	Leisteen	Metselsteen	16	780,6			ROM?	
21	SXX	Spoor 17	Tufsteen	Metselsteen	1	133,4			ROM?	
22	KER	Spoor 17	Roodbakkend	Dakpan	1	404,1	Plat fragment		ROM	
22	SXX	Spoor 17	Leisteen	Metselsteen	1	5.170,7	2 vlakke zijanten en 1 schuine		ROM?	
23	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Dakpan	3	3.906,5	Randen, plat		ROM	
24	KER	Aanleg vlak	Verbrande leem	Indet.	1	204,6		Indet.		
24	KER	Aanleg vlak	Amfoor	Aardewerk	1	246,0	Wand		ROM	
24	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Dakpan	1	562,1	Bol fragment		ROM	
24	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Dakpan	6	4.355,2	Plat, 3 rand, 1 met stempel SNS		ROM	
25	SXX	Aanleg vlak	Tufsteen	Metselsteen	1	1,5			ROM?	
25	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Dakpan	4	576,8	Plat		ROM	
25	KER	Aanleg vlak	Gereduceerd gebakken	Aardewerk	7	45,7	Wand		YT	
26	SXX	Aanleg vlak	Leisteen	Metselsteen	6	1.124,5			ROM?	
26	SXX	Aanleg vlak	Tufsteen	Metselsteen	3	283,1			ROM?	
26	SXX	Aanleg vlak	Zandsteen	Slijpstenen	2	382,7			ROM?	
26	KER	Aanleg vlak	Verbrande leem	Indet.	1	17,9		Indet.		
26	KER	Aanleg vlak	Roodbakkend	Dakpan	5	150,3	Plat		ROM	

Vondstnr	Categorie	Verzamelwijze	Type	Vorm	Aantal	Gewicht (gr.)	Rand/Wand/ Bodem/Deco	Datering	Datering (ABR)	Deselectie
27	KER	Spoor 20	Roodbakkend	Dakpan?	1	39,1	Fragment		ROM	
27	KER	Spoor 20	Geverfde waar	Aardewerk	1	33,1	Wand		ROM	
27	SXX	Spoor 20	Leisteen	Metselsteen	4	331,7			ROM?	
28	ODB	Spoor 21	Dierlijk bot, verbrand	Indet.	1	23,4		Recent	NT	
28	KER	Spoor 21	Witbakkend	Tegelfragment	1	80,1	Rand	Recent	NTC	
28	KER	Spoor 21	Roodbakkend	Aardewerk	1	24,7	Rand	Recent	NTC	
28	KER	Spoor 21	Industrieel wit	Schaaltje	4	79,5	2 rand, 2 wand	Recent	NTC	
28	KER	Spoor 21	Industrieel wit	Aardewerk	2	6,7	Wand	Recent	NTC	
29	SXX	Spoor 19	Natuurlijk steen	Indet.	2	162,6		Indet.		
30	SXX	Spoor 16	Leisteen	Metselsteen	4	522,2	2 platte stukken		ROM?	
31	SXX	Spoor 20	Leisteen	Metselsteen	1				ROM?	